

TRACTATUS
ALBERTI BOBOVII
Turcarum Imp. MOHAMMEDIS IV° olim
Interpretis primarii,
DE TURCARUM
LITURGIA,
PEREGRINATIONE MECCANA,
CIRCUMCISIONE,
ÆGROTORUM VISITATIONE, &c.

Nonnullas ANNOTATIONES, pro ut occasio se obtulit,
passim adjecit THOMAS HYDE S. T. D. è Coll. Reginæ Oxon.
Protobibliothecarius Bodleianus.

Subjungitur *Cassigatio* in *Angelum à Sancto Joseph*, Carmelitarum
discalceatorum in Perside Praefectum olim generalem.

OXONII,
THEATRO SHELDONIANO 1690.

ALBERTI BOBONI

Tractatus de Monetaria et
Inscriptio Bobonis.

DE TURCIA ROMANA

ATURCA

История Мечты
и Османской империи

Сборник

из различных писателей

Monatsschrift für Geschichte und Altertumskunde des östlichen Asiens
und der benachbarten Gebiete. Herausgegeben von Dr. O. T. S. und H. K. G. Schmid.

Siebzehnter Jahrgang. Band 10. 1896. Herausgegeben von Dr. O. T. S. und H. K. G. Schmid.

ОХОНИЛ

Сборник из писателей

AD LECTOREM

P R A E F A T I O.

Sequentes de Ritibus Turcarum observationes, accipi ab amico Dottissimo D. Thoma Smith S. T. D. qui ab Steinere Constantinopolitano redux, eas ante aliquot annos mecum communicavit, suadens ut aliquando publici juris facere vellent; quod jam tandem factum est. Eas autem illius rogatu scripto prius consignaverat Albertus Bobovius, patria dialeto Bobowski dictus, gente Polonus, aliquot ab hinc anni defunctus. Cuius mors dolenda, tum quia nostrisibus semper erat amicissimus & in omnibus officiosissimus, tum quia erat impensis Linguarum amator & affidus cultor, & in eam multis tam Europaeis quam Asiatricis versatissimus & peritisissimus: unde habitus est dignus qui sub Turcarum Imperatore Mohammedo IV° Stipendium mereretur ut ترجمان باشی Tergjuman Bashī, i. e.

Interpres primarius. Maximè autem dolendum est, quod morte præceptus esset antequam ad Christianismum rediisset; quod facere ex animo anhelabat, cupiens ut in Anglia inter Christianos honesto aliquo modo panem lucrari potuisset, & ab Infidelium consortio recederet. Juvenia quidem primo à Tataris ductus est Captivus, & venditus Turci, à quibus (explorato ejus ingenio dotibusque) in Seraglio educatus est 20 annis, unde ut Magnatus alicuius Famulus abiit in Egyptum, & hoc modo factus Liber, tandem ad Constantinopolim rediens, in dictum officium ascensus est. In Islamum autem initiatus, una cum Religione (ut mos est) Nomen intans vocatus est على بيك Ali-Beigh, seu ut vulgo effuerunt Ali-Bei.

Studio suo fuit, & multa scriptis; præsertim Grammaticam & Lexicon pro Lingua Turcica: & circa annum 1653, rogatu D. Basili, Ecclesiæ Catechismum Turcicum vertit, & tota S. Biblia in eandem linguam transluxit pro D. Levino Warnero, qui (ut Typū mandari possebat) transmisit ad Leydam, ubi hodie in Bibliotheca Leydensi servatur MS exemplar. Psalms Davidis ipsius manus scriptos ipse Turcicè possebat.

Hæc quæ de Turcarum Ritibus scripta reliquit, possunt esse curioso Lectori grata, quia eadem res ab aliis nondum tam bene descriptæ, nec quidem ab ullo Christiano accurate describi potuere: cum nemo nisi Musulmus absque summo vite periculo posset admitti ad tales Ritus videndum. Nam si Christianus se admiseret eorum Sacris, præsertim Peregrinationi Meccana, omnia habentur profanata, & ille morte mularetur, nec posset a se visa referre. Alias vero extra Religionem Islam Paregri nationem, Mercator forte Urbem aedat & redeat. Cum itaque à Mohammedano hac scripta sint, probatam & veram credamus relationem; præsertim eum totam eorum stultitudinem libere prodat, & arcana nobis Christianis ridens propinet; unde possumus plenus de eorum Fide & Morib[us] & Indole judicium facere. Et quidem illorum (ut et Pontificiorum) ineptias & stultitudines vidiisse, potest omnes alios in veriore Religione melius confirmare. Nam fere omnes illorum Ceremonia, præsertim Meccanæ, sunt plane ridicula et superstitiosæ, ab astutis nebulonibus exagitatae ad seducendum inani religionis specie valantium & abutim animos eosque demulcentium. In diebus Ceremoniis quam ridiculum est Templi peribolum toties circumire, cum humerorum agitatiōnibus, &c. Imo et tota panegyrus est tanquam insanorum et fatuorum turma nungis occupata. Quia deploranda est exercitas misericordia, qui amicos & grotantes monent de praescindendis unguibus, quia post mortem factum non valet; et quod credant mortuos subjici duorum Angelorum Examini in ipso Sepulchro, ibique vapulare; et quod defunctos moneant ut per-

Præfatio.

gat strenue negare Trinitatem, et fortius afferere Eidem Mohammedanam in altero Mondo, eadem firmitate qua haec fecerat in hoc Mondo; et ut memor sit Professio sua, quod acceptaverat Deum pro Domino, Mohammedem pro Prophetâ, et Alcoranum pro Libro suo, &c. (quasi mortui eos loquentes audire possent,) metuentes suos defunctorum apostolatizare posse, et à sua fide defiscere. Hac autem faciunt credentes animam pro 3 aut 4 diebus corpori affidere vel circa illud solitare, donec factum fuerit dictum Examen. Ideoque feles areant, factores et fragores et omnes inconditos sonos profibent, ne forte talia circumvolitantur Animam turbare et justo cito fugare et absterre possint.

Sed interim, ut quod justum est ipsis Turcis faciamus, agnoscendum est eos verum Deum cogere. Nam Mohammed Arabes ab Idololatria ad veri Dei cultum et cognitionem partim vi et partim subtilitate adduxit: qua in parte bene fecit, et Affectæ ejus pro Dei Unitate contra omnes fortiter contendunt et scribunt. Imo Mohammedanorum plurimi in amore Dei excellunt, et de Amore Divino plurimos Tractatus pathetice scriptos ediderunt. Præterea multi ex eis Eleemosynis et Justitia aliquip virtutibus tam moralibus quam Theologicis elcent: et, si quid mali sis accidat, id statim pro peccatis suis contigisse agnoscunt & exponunt. Frustra autem sunt qui credunt eos colere Mohammedem, quod non faciunt: sed tantum ut omnium maximum Prophetam estimant. Nam qui ex Turciâ Scæla sunt, ita prossus ab omni Idololatria specie abhorrent, ut ne quidem in Nummis propriis aut in Libris picturam faciant, aut Scæbi figuratu ludant, ne forte in usum Idololatricum trahantur; quamvis Persica Mohammedanorum Scæla aliquip picturas faciat eisque utatur. Ipsi autem Turce, vere Religionis fundamini (sc. Dei Unitati) superstruunt stramen & stipulam, que in die distinctioni igoem probationis non ferent.

Harum observationum Textus est in ipsissimis Authoris verbis, quæ raro mutavi, nisi forte leviora, & quæ Grammaticæ repugnarent, aut ubi Arabicorum interpretatio nimis laxa & perficitaria. Si quid Textui insertum, id distinctionis causa Unicus inclusum. Notas adjecti paucas in ea quæ ab Authorे taâda: multa alia addi potuisse: sed quæ ille non tetigit, ego plerunque intacta reliqui: ne Opus nimis prolixum foret, & no meum potius quam illius esse conseruerus.

Et quia Mecca & ad eum Peregrinatio in prædictâ sapienti memoratur, qui de ea phara videre cupit, urbis & Tempoli descriptionem videat in Itinerario Lud. Vartomanni Patritii Romani, qui omnia ex aurovia nobis tradit, Cap. 15, 17, 18, 19, 20. Videatur quoque L. de Barthema p. 151, Italici. Vale Lector, & his qualiacumque sint utere & fruere.

DE PREGIBUS

MOHAMMEDANORUM.

Quinques per diem orare debent Mohammedani ex Alcorani praescripto horis constitutis; nempe I, *Hora matutina ante ortum Solis*, quæ Turcicè vocatur صبح دهاری صباح تهاری Sabah namizi *Oratio matutina*. II, *Hora meridianæ in declinatione Solis*, quæ est اویلہ دهاری Oile namizi *Oratio Meridiana*. III, *Hora post occasum Solis vespertina*, quæ اخشام دهاری Achsham namizi *Oratio vespertina*. IV, *Hora post occasum Solis nocturna*, quæ یاتسی دهاری Yath namizi *Oratio nocturna* seu ante decubitum.

Has Orationes præcedere debet طهارت Taharet *Lustratio*; nempe *Latio*² facie, manum usque ad brachia, pedum usque ad talos & tibias, ablutio oris & narium dicta **لمسه** المزمهز collutio seu ablutio, & استنشاف Istibnah'urium, insufflatio seu ablutio narium aquam intrò attrahendo، سباح الراس meshu'ratis absterfio capitù، مسح الرقبة meshu'récaba absterfio cervicis, que madidarum manuum suiperinductione sunt. Haec Lustrationes sunt Ceremoniales, quæ additis brevibus orationibus sunt, nec verbis tam facile demonstrari possunt, nisi cum magna sermonis prolixitate: visu autem facile percipiuntur & addiscuntur.

*Pollutio*³ quæ nocturna est seu in somno, velex coitu vel ex quavis spermatis emissione, vocatur جنابت Gjenabat: & hoc modo polluti vocantur جنوبلر Gjunubler. Talibus non licet interesse precibus nec quibusvis negotiis civilibus, antequam peregerint غسل Guß, quæ est torius corporis ablutio. Insuplicatum enim

Editoris Note.

† Aliis quibusdam dicta Salém namizi.

1 Sic scribit Ali-Belgh, in plurali more Hebreorum veterum, quibus Pomeridianum tempusocabatur ﴿בְּשָׁעַת שְׁנָאָה וְשָׁמֶן﴾, quæ sc. erant Declinatio Solis post meridiem & post occasum. Hac Precatio Arab. dicitur صلوة العصر Salátu'l-Uṣr *Oratio pomeridiana*.

Et sic oratio matutina quovis tempore anni est sesquihora ante ortum, & vespertina eik sesquihora post occasum Solis: vel secundum alios, una hora ante ortum & post occasum. Quotidie toto tempore Ramadán, his additur تمهین Tamjid Dawlā'a, hora quarta matutina, aut media nocte. Et circa nonam matutinam die Vene-

ris & Mercurii toto anno est Salá precatio peculiaris.

2 Quæ quidem Lotio sit ex بِلْعَالَةِ Marchare Purificatio seu Lustratio vasa, quæ est Cuttūdūm lustrale seu Aqualis rostratus ex quo membris affunditur lustralis aqua. Hoc creditur conferre ad animas purificationem ab omni immunditia spirituali, ut olim apud Judaeos. Vocabatur hac lotio أبدشت Adbst.

3 Nec quidem Coranum suum tradabant tangentes qui hoc modo polluti sunt; ideoque ad tempore temeritatem præcavendum, externo ejusdem operculo aliquando inscribi solent haec verba لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَعْلَمُ la yamūhibbo illa 'immeahharun; an tangentem nisi pri.

De Precibus Mohammedianorum.

et inter illos polluti faciem videre, vel cum eo comedere, aut aliud quodvis negotium tractare: unde Proverbiale dictum ایش راست کلمهور شادد بود و حکم باقیم برجنوبک در جنوبیه رس mea non bene succedit, forte hodie polluti faciem inspererim. Hæcce loriō est etiam Ceremonialis, suisque superstitutionibus ornata. Et eodem modo se habent حیضه ملائکه هایزلا maledicta & نافرط ناپرضا.

Orationes sunt duplicis generis, sc. vel ex obligatione سنت Sunz, i. e. consuetudinē seu Legis traditionis, (quæ constat ex Mohammedis dictis peculiariter volumine scriptis;) vel ex obligatione فرض Pharz, i. e. Precepti Dei textu aliquo Coranicō comprebat. Inter istas utriusque generis Orationes sunt اقامات Iqamat Stationes, كعکات Rekāt Inclinationes Capitis & medie partis corporis, سجنات Segnitie Prostrations, قعودات Kuūdāt Sessions que post binas quaque Prostrations fieri solent. Interponitur quoque قرآن Kar'a Lectio seu Recitatio Corani. & تشهد Teħħħidus Testificatio. سليمات Salutations quibus Angelos suos Custodes humeris orantium infidentes salutant, Caput ad humeros dum hoc faciunt vertendo.

Preces matutinae ex obligatione Sunne, sunt ایکی، كعکات due Inclinations, quilibet cum binis Prostrationibus in faciem, & una قعود Sessione. Et ex oblig. الرخ فارز etiam similiter. In Sunna facite recitantur Corani Suratū minores, in فارز autem eadem clara vocē. Fiant ergo in toto, quatuor Inclinations, [& 6 oīdo Prostrationes, & duas Sessions, quæ cum Lectiōib⁹ seu Recitationib⁹ Coranicis, Preses matutinas absolvunt; præmissis etiam Lustrationib⁹ cum adjunctis Oratiunculis privatis.] Preces Meridianae constant ex quatuor Inclinationibus Sunne, & duabus Sessions. Postea peroratur فارز, quæ etiam est quatuor Inclinationum, & durarunt Sessionum. Deinde iterum sequitur Sunna duarum Inclinationum. Fiant ergo in summa, decem Inclinations, [& quatuor Sessions.] Et Altoramus in his omnibus tacite recitat. Preces pomeridianae constant ex quatuor Inclinationibus Sunne, & duabus Sessions.

Editoris Note.

4. Hoc spurius vocatur حسنه Sunna, (cum Judeo-
erum Misra consonante nomine,) quam Arabice
scripto configatur بخاری, continens Mohammedi
Tradtiones نبی مصطفیٰ صراحتاً، Regulus deducen-
do huc ab illo & ab altero, & tandem ab ali-
quo qui à Mohammedis ore accepit.
5. Testificatio, ea est communis Formula quæ
quaque le Fidei Mohammedanae addicatum profi-
ciens & testificans, dicendo اللہ الکریم
الله عزیز رسول الله نبی مصطفیٰ صراحتاً
Domi, & Mohammedi et Propriae Domini, Iesu Christi
Legatus Domi, Per te salutem اللہ عزیز رسول الله
Ali est Amicus Domini. Hoc faciens ad Dei Uniti-
tatem adversantes contra Mohammedis, quæ propter Doctrinam Trinitatis, وکیل دین کریم.

مشعر کرن
Mushrikūn Associationes, quæ Christum Deo associant rique aquilam habent: illi autem dicunt Deum esse unum, & non habere socios nec aquilas. Quicunque autem Christianis eam Formula pronuntians audiens fuerit, ad Islamum amplexandū statim cogant, vel alias capite pœnitentia. Sic enim Islam Religionis ab ipsius nominisur مسلم Muslimi, qui Lat. Musulmānū vocari possunt; مسلمان مسلمان, et مسلم مسلم.

6. Quæ hic et illa Cetera sicutus, ab Editore
edita Latinis etiam Author brevissim de festinationi
adueni, & particularia enumerare & recente ac-
grediuntur.

De Precebus Mahometanorum.

Hic peractis, peroratur *Fatih*, qua est totidem *Inclinationum* & *Sessione*. Et autem hec *Summa* in libero arbitrio precantis: potest enim, vel perorari vel omitti. Hoc quoque facite recessus *Alcoranus*.

Preces vespertinae sunt *Fatih* trium *Inclinationum*, & duarum *Sessione*: una scilicet *Sessio* fit post duas *Inclinationes* priores, & altera post unam illam *Inclinationem* posterioriorem. Inter duas priores *Inclinationes* recitatur *Alcoranus* alta voce, post posteriorrem yact submissa. Postea peroratur *Summa* duarum *Inclinationum* & unius *Sessione* tacite. Finiunt ergo in lumina, quinque *Inclinationes*, [& tres *Sessions*.]

Preces nocturne constant ex *Summa* quatuor *Inclinationum*, & deinceps *Sessione*, cum tacita *Alcorani* recitatione: qui tamquam fidibus in aliis, omitti potest. Postea sequitur *Fatih* quatuor *Inclinationum*, & duarum *Sessione*. Inter duas priores *Inclinationes* recitatur *Alcoranus* clara voce, inter posteriores autem submissa. Postea iterum sequitur *Summa* duarum vel quatuor *Inclinationum*, & unius vel duarum *Sessione* praeferita. Post *Sessione* primam vel secundam assurgentes perorant Orationem qua dicitur وَتَرْجِيْهِ وَتَرْجِيْهِ Vitr namazi, i.e. *Orationis singularis*, cui nulla est pars: qua tamen si aliquid placuerit, potest differri usque ad tempus matutinum, & post evigilationem recitari, quod melius existimat. Haec omnes tacite recitantur. Sunt ergo in hac oranda vice, decem vel duodecim *Inclinationes*, [quinque aut septem *Sessions*, & si placuerit, una *oratio singularis*.] Singulis itaque diebus supradictis horis, in ipso puncto vel paulo post, [inter tempus unum vel alterum,] perorari solent quinque *Precationes* praeditae.

Ubi preceandi tempus advenerit، آذن لمن أوقنوا Azan okunur *Proclamatio promulgatur*, quod facit موسى Muezzin *Praeco* super منارة Menara *Turri* vel, apud portam Templi in loco aliquo altiori, his verbis، اللہ اکبر اللہ اکبر اشہد ان لا اللہ الا اللہ اللہ اشہد ان لا اللہ الا اللہ ان محمد رسول اللہ ان محمد الرسول اللہ اکبر الرسول اللہ هي على الصلوة هي على فلاح اللہ اکبر اللہ اکبر Deus est maximus, Deus est maximus. Testor quod non sit Deus nisi ipse Deus, Testor quod non sit Deus nisi ipse Deus. Testor quod Mohammed fit Propheta Dei, Testor quod Mohammed fit propheta Dei. Accurrit ad precessus occurrit ad bonum opus [sive cultum.] Deus maximus est, Deus maximus est. Non est Natura prater ipsum Deus. In matutina Promulgatione additur، صلوات خير من النوم الصلاة خير من النوم Orationis major est quam somnus, Orationis melior est quam somnus.

Post promulgationem peractam, exclamat etiam Praeco فاتحة او قصيدة Phatih okuya, i.e. recites Phatih seu Apertricem Suratam, [ea scilicet prima Corani Surata, sic dicta quod librum aperiat inchoetve,] qua apud Mohammedanos eodem in usu est quo Pater noster seu Oratio Dominica apud Christianos: [ea, nempe pro quotidiana prece usurpari solet,] Haec Promulgatio fit extra Ecclesiam. Convocato populo, alia Promulgatio fit in ipsu Templo, eadem forma cum precedente, nisi quod pro فلاح accedite ad prosperum opus, [ad preparandum populi animum & supinam quietis negligientiam amoliendam,] additur, قد اقامتم الصلاة قد اقمتم الصلاة، Jam incipiunt preces, jam incipiunt preces. Post hanc Promulgationem populus uno impetu, assurgit, per ordines dispositus uti Cohortes militum Christianorum par les rangs; pollicibusque

De Precibus Mahomedanorum.

لله أكابر
licibusque manuum ad molliorem aurium partem applicatis, dicant
Dens est maximus prius tamen perorandi propositione [seu intentione] facta his ver-
bita, viz. si Oratio est *Sunna*, quilibet tenendo pollices ad suos dicit.
دوت ان الله اكابر سنة هذا الوقت
Proposito [seu intendendo] orare Sunnam hac vice; / vel si est
Fare, tum loco *Sunna* dicit *Karana*, فرضنا الله تعالى (ان اعمل لله تعالى pro solutione Dio excol-
fo, seu ut personam Deo quod debet. Si simul cum Parochio seu Antistiture peroranda est
Phara, addit *Antistitiae imitando Antistitem*: si Antistiture absente, solus pero-
raturus est, loco *Antistitiis* ponit, ⁷ بالقرآن *Alcoranum*. In supradicta *Oratione singu-*
laris, non specificat nec *Sunnum* nec *Pharanum*, بل dicit تكبير Magnificationem Dei seu
intendendo orare *Orationem singularis debitam Deo*. Post Teccib Magnificationem Dei seu
Doxologiam qua sit predictis verbis Deus est maximus, &c. incipiens cum جسم الله
الرحيم in nomine Dei miserationis misericordia, dicit hanc *Orationem* ^{جسم الله الرحيم}
سبحانك اللهم وبحمدك وتعالى الله غيرك ذنباوك ولا الله غيرك
Gloria ^{لله} Iaus sit tibi o Deus mi, ^{لله} benedicatur nomen tu-
um, ^{لله} exaltetur magnitudo tua, ^{لله} gloria tua encomia, sic enim est Deus alter praeceps te.
Postea perorant فاتحة Phatiham seu primam Alcorani Suratam (iudicis manus
& pedibus, oculis in terram defixis, vestibus bene complexis seu compositis) tacite
vel clare secundum indigentiam precatonis [seu prout requirit.] Dicit Phatihae ad-
junguntur tres aliquae periodi ex Alcorano: quibus recitatis, dicit الله أكابر
Dens est + maximus, & inclinat Caput apostica iterum dicit الله أكابر دens est maximus,

Editoris Nota.

7 Cum Articleo alias emphaticè dicas *Al-*
pha, q. d. à *Crois*. Hic Liber alias vocatur القرآن
Alphormia, i. e. *Difinitio seu Distinguens*, sc. in-
ter Bonum & Malum. Quod vim vocis, قرآن
Crois est vel *Collelio*, quia sc. Omnis Successiones
secundus folius Mohammedis folia collegit, ex-
quo in unum Librum compigitur. vel ex *Litteris*
(qui potior ratio), q. d. *Legendum quidam*, vel
quidam legitur; eadem propterea ratione quo Judas
filius Biblio vocatur *NETO* miles, à legendō. Et
sic Judas imitatus *Bachari* in auncinatione sui Li-
bri *Sunna*, quis continet Mohammedis Epistolas, que
spissus Afficili respondeat Corani pro *Secondaria* Legi
liberatur, sicut Misra est *Judaorum Secundaria* *Lxx*
gesepsum *Mosis*, ejusdem sc. *Duplicatum* & *Re-*
petitio, additis insuper veterum *Rabbinorum* Di-
ctis, *Constitutionibus*, & *Decisionibus*, que s' ne
praeferre excederent, in unum Corpus Collegit R.
Yehuda *Shulust* circa annum Christi 150. Hac enim
Collectio (quo Talmudus Textrum constituit)
vocatur *NETO Misra*, seu in plurali *NETIM Misraim*; in causa Operis Complementum, re-
centiores Rabbini sua etiam *Commentationes* &

alii *Decisions* addiderunt, quo omnia noui
الله أكابر *Talmud* vocantur, i. e. *Bocharis*; scilicet Do-
ctrina tam Ecclesiastica quam *Politica Corpus*. Bo-
charii quidem Liber dicitur *Sunna* pro-
تنبا *Thome*, idque forte distinctionis ergo: quia
etiam prima Corani Surata dicitur متنی *Mah-*
ni; et totus Coranus in plurali
الله أكابر *Mishnah*; et totus Coranus in plurali
الله أكابر *Mishnati*, propter frequentissimas &
jusidem apud eos *Repensationes* seu *Resumptiones*.
↑ Dicitur Arabes alius colossus maxima molis I-
dolum dictum أكابر, à cuius cultu eos nigris
abduxit Mohammed; donec tandem fuderet eos
quod الله أكابر ipsi esset أكابر, scilicet
Maximus, summum Idolo, & ejus loco posita In-
scriptione الله هو أكابر *Dens est p. Acher*. Quo
facte, colerunt *Dens* & *Acher* simul; & postea
Dens solum, seducto *Acher*.

& iterum se inclinat usque ad medium corporis: & ror postea in erezione sui, dicit سمع الله من محمد **وَقَالَ لَكَ اللَّهُ مِنْهُمْ** Exaudiens Deus eum qui illum laudat, seu exaudiens Deus sui laudatorem. Postea inclinatur ad genua, & dicit **وَرَبِّنَا أَنْتَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّنَا** Domine noster, tibi fit laus: & eodem tempore antequam faciem in terram demittat, dicit ter vel quinques vel potius septies, سبحان ربي العظيم Gloria fit Domino meo massima. Postea prostrata facie in terram, inter duas manus dicit totidem vicibus **سَبْحَانَ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ** Gloria fit Domino meo excuso. Tunc iterum assurgit, & perorat Phatiham & alias aliqas Alcorani Periodos: & tum tandem eodem modo Inclinationem & Prostrationem peragit: quibus peraditis, affidet pede & calcaneo dextro ereditiore, sinistro demissiore, (talis autem sensus valde incommoda est inassuetis.) & manibus super genua positis, التحيات لله والصلوات والطيبات والسلام عليك **أَنْتَ نَبِيُّنَا وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبِرَّكَاتِهِ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ** recitat hanc Orationem, ما ابها النبي ورحمة الله وبركاته والسلام علينا وعلى عباد الله الصالحين اشهد ان لا اله الا الله وشهاده ان "محمد عبد" رسوله

Celebrationes & Benedictiones & optima quaevi sunt Deo: & pax super te sit est propheta, nec non misericordia & beneficium Divina. Super nos quoque & super probos servos Dei sit pax. Testis non esse Numen aliud praeter Deum, & testis Mohammedem esse servum ejus & prophetam eum seu legatum eius.

Post hoc iterum assurgit, & incipiendo à Phatiha, duas alias Inclinations perficit. Si اللهم محمد وعلى آل محمد كما صليت على إبراهيم والآباء عليهم وبهلك محمد وعلى آل محمد كما باركت وأرحمت على إبراهيم صل على إبراهيم ربنا الله حميد مجيد وأرحم على

Mohammedi & familiae Mohammedi, uti propitiasti fuiisti Abrahamo & familiae Abrahemi: & benedicas & misericors es tu Mohammedi & familiae Mohammedi, uti benedixisti & misericors fuisti Abrahamo & familiae Abrahemi, & Domine noster, quia tu es laudabilis & gloriosus.

Hac Oratione culmina, obvertit os suum ad humerum dextrum, & salutando ibi sedentem (ut credunt) Angelum custodem, dicit **سَلَامٌ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَّكَاتُهُ** Pax & misericordia Dei sit vobis. Postea obversus quoque ad sinistrum humerum, ibi quoque similiter sedentem Angelum custodem salutat, eisdem verbis. Deinde dicit سمعنا واعطانا غفرانك ربنا والملك المصير **وَمَا قَدِّمْنَا لَهُمْ** tuam, & Domine noster, nam ad te est redditus. Postea excerpta ex capitulo corolla, recitant clara voce آية الكرسي Versum de Throno ex Alcorani Surata secunda, quae sic se habet **اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ الْقَدِيمُ لَا تَخَذِّنَنَا سَنَةً وَلَا ذُومَ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ ذَلِكَ الَّذِي يَتَشَعَّبُ عَنْهُ الْأَجَانِبُ هُوَ جَعَلَ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا مَحْتَاطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسَعَ كُرْسِيُّهُ** Quod Duum, non est Deus

De Praeceptis Muhamedanis.

Dicit noster ipse, vivens, subsistens. Non apprehendit eum sopor nec somnus: ejus est quicquid sit in eis & quicquid in terra. Quis est hic qui intercedat apud eum, nisi cum officia licet? Novit quicquid sit eorum manus eorum, & quicquid pone eos: illi autem non comprehendunt aliquid de scientia ejus, nisi quatenus ille voluerit. Thronus ejus est Caelum & Terra: nec molestiam creat ei custodia eorum. Tum dicit اللہ سبحان God gloriatur in trinitate viaib[us] numerando Globulos seu Sphaeras Corolla: & in trigesimā dicit سبحان God gloriatur in trinitate viaib[us] numerando Globulos seu Sphaeras Corolla: & in trigesimā dicit

الحمد لله رب العالمين Laus fit Domino meo semper maximo. Et postea incipit الحمد لله رب العالمين Laus fit Domino meo semper maximo. Et postea incipit

الحمد لله رب العالمين Laus fit Domino meo semper maximo. Et postea incipit الحمد لله رب العالمين Laus fit Domino meo semper maximo. Et postea incipit

الحمد لله رب العالمين Laus fit Domino meo semper maximo. Et postea incipit الحمد لله رب العالمين Laus fit Domino meo semper maximo. Et postea incipit

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc. الله اكبير اعلم اعظم كبار لا اله الا هو وحده ولا شريك addem, sc.

Editoris Nota.

3 Phæsiba, primum AlCorani Caput seu Libra sic dicitur, q. d. Phæsiba, quis Librum inchoat aperit: & quis diebus ejus dicens, non gravare hec recitare, Laus Deo Domino creaturarum, Regi dei Iudicii. Te adoramus, & te sumus auxiliis imploramus. Dicite nos in iustitia, in tua oratione quibus gratiosius es, ut quoniam transire es, & qui non eras.

وجوهنا

De Precibus Mahomedanorum.

ووجهنا وأصحابنا وآخرين لها ذرورها مولاها ولهم شاهنا
ووراء دا وحكماء دا ومشائخنا وأئمة دا وصلحاء دا والدلينا
ولسانيدنا ولبيعنينا ولبن حقد علينا ولبن وصيينا بالدعاء الخير
والمومنين والمعلميين والمسلمات أحياء منهم أو أموات
فيرحمتك ما يرحم الراحمين سجان ربكم رب المرة عما يصفون ويسلم
علي المسلمين وأحمد الله رب العالمين

*nostras, Recitationes nostras, Jejunia nostra, Stationes nostras, Inclinationes nostras, Prostrationes nostras, Sessiones nostras, Glorificationes nostras, Laudationes nostras, Orationes nostras, & Exclamationes nostras, Supplicationes nostras, & Ecclesiostyphos nostras, nequit re-
jicias esse in facies nostras. Reclifica [seu corrige] opera nostra, & remitte nobis pecca-
tu nostra & Domini noster, & Imperatori nostro, & Proregibus [seu castellariis] nostris, &
Gubernatoribus [seu Judicibus] nostris, & Praedicatoribus [seu Doctribus] nostris. Anti-
sistibus [seu Parochis] nostris, Doctori nostris, & Probi [seu Pii] nostris, Parentibus
nostris, Magistris nostris, Beneficioribus nostris, & iis quibus aliquid debemus, & iis qui se
nostris bonis precibus commendarunt, & Fidelibus utriusque sexus, & Musomis utriusque
sexus, sive sine viri sive mortui; per misericordiam tuam o misericordissime misericordium. Ab-
sist & o Domine, Domine potentiarum ab eo quod certabat ¹⁰ attribuitur sive impunitur: & o pacif-
super Missas, sc. Prophetas. Et laus Deo Domino Creaturarum.*

EXPLICIT OFFICIUM.

Addit Author.

Precum observantia valde commendatur apud Mohammedanos: & quo plusdicitur
 & majoris nota sit aliquis Mohammedanus, ed. citius (si semel vel aliquoties preces
 omiserit,) pro impi, pagano, & infidelis reputatur. Minoris nota homines, si pre-
 ces publicas & templum non audeant, ejiciuntur ex Parochiis ab Antifitibus, i.e. Cu-
 ratis. Dicunt enim **الصلوة عمود الدين** *Preces sunt columna Religionis;* &
 من
 ترك الصلوة فقد هدم الدين *quiunque defert preces, diruit religionem.* Magna in-
 iuria estimatur Turce & pro maximo opprobrio habetur, si aliquis eum vocaverit
sine precibus hominem, qui sc. non peragit quotidie suas preces. Habet insi-
 per Concionatores Turcarum cantionem Satyricam contra eos qui non assidue orant,
 quā illos contemnunt & deridentes propinrant.

Editor's Note.

9 Ali-Beigh reddebat. Long' aber seu exemplum ex.
Sequens Dei-Epitheton seu Atributum ^{is. 41. 8.}
Rabb'! Majza Dominus potestans ^{מְלֹא כָּל־הָרֶבֶת} feri fortitudi-
num, est i. q. ^{מִלְאָכָל בְּעֵד מַזְעָקָם} Eloah Mauzim. Dan.
XL. 3: que Titulo seu Epithet ^{יבידס} distin-
guitur Deus Omnipotens ab ^{מְלֹא כָּל־הָרֶבֶת} his aliis
spiritibus.

10 Absit à te id quod tibi attribuunt Christiani,
quod sc. sis Pater, & habeas uxorem & Filium. Fin.

precis durant circa semihora : & diebus Mercurii & Venetiis eas sequitur ~~buc~~^{la}, Waaz Caneo, quam habet Cachasair illi dicitur ~~buc~~^{la} ~~que~~^{que} ~~est~~^{est} ~~ad~~^{ad} Nafisarji, i. e. Mafilir, Nafir, ~~ad~~^{ad} Confusa datur. Inter precatum omnes Rohilas ~~ad~~^{ad} diligenter.

J. Sennet

DE JUDICIBUS ET BORUM OFFICIARIIS.

I. **Mufti** مفتی Entitiarum irrevocabilium Author & Oracleum, est مفتی *Mufti*, cuius Tituli sunt, أعلم العلماء المتأخرین افضل الفضل المتورعین هنیع الفضل والمقمن وارت علوم الایمیاء والمرسلین حلل المشکلان الدینیة کشاف المفصلات المقینۃ مقنح کثیر الحقایق مصباح رموز الدقایق الموبیع بعنایت الله الملک معین مقنی الادام رمان *Doctorum profundissimorum doctissimus, Praestantium impeccabilium prestansissimus, Puis excellentia & certitudinibz, Heres scientiarum prophetarum & Apostolorum, Solutor difficultatum Religionis, Revelator Distinctionum certitudinibz, Gloriam thesanorum veritatis, Lampas enigmatum subtilium, Confirmatus gratid Dei Regis Adjutoris, Mufti [seu raculum] hominum hujus temporis, à Dōna, perennes faciat Deus virtutes seu excellentias ejus. In quavis etiam civitate est Mufti, qui civibus suis sententias fert, & causas graviores decidit.*

II. **Muſevved-gej** مسودجی, est *Atharum Muftii*, qui verba disceptantium & controversias interrogationsq; cum responsis expedite & distingue describit, & in parvis Schedulis praefertat. *et Phetva-Emini.*

III. **فتویٰ** فتاویٰ *Phetva-Emlni*, i. e. *Phetva Fiduciarius*, cui nempe concreditur dictarum Schedularum custodia. Iste prius Schedulas illas colligit, considerat, & quid respondendum sit aliquando consilium dat suggestivē ¹¹ *Muftio*, qui tandem rem decidit unico verbo او لمرن *Olor ita si*, seu licet, vel *olmaz non est* seu non licet, responsum subscribens.

IV. **Judge** قاضی عسکر *Judex militia seu exercitus*, dictus *yudicu*; cuius in dī duo sunt, *Europaeus*, & *Anatoliensis*, quorum iste precedit alterum. Superiores Tituli *et Mufti*, his etiam dari solent, usque ad *Apostolorum*, non ultra. Ex Kadilesteriorum officiis est etiam *Qasamieh Kessamiyet*, i. e. *Distributio*: illi enim constituantur *Distributorem*, qui in *Lege exercitatus*, defunditorum *Bona* inter heredes prout Lex ordinat, distribuit. Iste etiam iniquissime agunt, decem per centum fibi accipientes: ideoque defunditorum bona grandi pretio astimant, ut ipolorum exinde primum preventusque magis crescat & augeatur: unde heredes sape multum damnum patiuntur.

V. **Molla** مولا, seu barbare *Alius Monia*, est *Praes*, cui antiqui Reges Othoma-

Editoris Notæ.

¹¹ Iste est supremus omnium *Judex* quem in magnis negotiis consultit Imperator, & à cuius sententia raro receditur. Et autem **مفتی** *Mufti* Participium, q. d. *Dous Phetva* seu *Dous Phetva*; et enim **فتویٰ** *Phetva* *Judiciale* Respon-

fum quod Scripto dari solet, cui ille (ut supra) subscribit او لمرن *si*, vel *non si*, vel alias **فتویٰ** *Mufti* non *si*, vel *قتلوا* *اجب* **فتویٰ** *Mufti* non *si*, vel *موجہ* **عامل** او *بنت* *Phetva* *effemina* *seruum*.

nici per diem 500 Aspros persolvebant, ut sine corruptione pecuniaria aut munieribus iudicium populis administrare possent. His autem temporibus habent Titulum sine Vitujo: vocantur nempe **مَوْلَانِي** *Presis* 500 *Asproxum*, quos non recipient: et tamen ex officiis que in majoribus civitatibus habent, plurimum iugantur; nam laco corrupti, plus danti cauam adjudicant.

VI. قاضی *Kázi yndex.* His quoque per diem 40 Aspri persolvebantur. Hodiē ex corātō lucro et iniquo quæstū vivunt.

VII. داہی *Naib Vicarum Judicis.* Hic solet deambulare per civitates & pagos & totam sui Judicis jurisdictionem, ponderans panem, & explorans massam, & alia vi-
tualia visitans, ne sint putridas & ut justo pretio vendantur curans. Hodie rerum venditores & Proprietas Honorarii suis corrumpunt, ut vendant uti volunt: Ind. ii qui Honoraria non adferunt, strictius visitantur & puniuntur.¹² fustibus & *Tahha-Kiole.*

VIII. کاتب *Katib Scriba, Notarius.* Hi in Judicum suorum Curiis sententias buht pro pecuniis.

IX. مُؤْجِن *Mokáyid est Abuarins Curiaz, qui Acta in Libros refert.*

X. مُخْرِص *Muhzir, id est, Apparitor vel Cimator, qui cives & plebejos ad iustiti-
am citat. Sed milites citare non potest. [Is Turcicè vocatur چارش Chāsh, quod
nostris malè sonat Chess: precedentes autem Tituli omnes ex lingua Arabica pe-
tuntur.]*

De ECCLESIASTICIS HOMINIBUS dictis مردقة¹³ *Murtazika.*

I. سلطین اماملری *Principum seu Regum¹⁴ Antiflites, scil. Sacerdotes Tem-*

Editoris Nota.

¹² Verberatio Fufis vocatur ضرب درب *Durb* seu Durab, vulgo Drub. Sed Tachas Kiole (ut id scribit Ali-Beigh) est Columbar, ubi Collum per affectus foramen transmittitur supplici causa. Id nomen Perfice rescribendum est **تخته کول**. Tachte Küle Affer pro Collo: nam Cula seu (id sive Gül, dicente Persa) est Collum: & dicuntur **تخته کول** و **کوش** *Gjami* Tacha Caleh Kerden, i. e. Columbarum portae. Arabicè columbar dicuntur **غل** *Gid* seu *Gal*.

¹³ I. e. Sufficiati seu Stipendiarii, qui publicis Stipendii aluntur & sufficiantur. Templum ma-
jus vocatur **جامع** *Gjami*, i. e. Cathedralis, Basilica, ubi totus etiam populus confluat diebus Mer-
curii & Veneris: aliis diebus adeunt minores Ec-
clesias Parochiales dictas **مساجد** *Mosjid*, Per-
sice **گھارو** *Mosquie*, unde nostrantibus perpetam
Mosque.

¹⁴ Sacerdotes majores alias dicuntur **جامع** *Gjami* اماملری *Cathedralium Antiflites.* Non autem Antiflites heis intelliguntur Presi aliquis maximus, sed communis quivis *Parsibus* sive *Curatū*, dictus **امام** *Imām Antiflites*, qui inter celebrandum & recitandum Preces variis gestibus & gesticulationibus (quas imitatur populus) prædit & anteit, unde Antiflites vocat Ali-Beigh. Sed reversus **خطيب** *Xatib* est Sacerdos major, & *Imām* est minor seu ejusdem *Curatū*. Prope Sacerdotem Preces cele-
brantem est **بلایغ** *Tebligh Xijja*, ubi sedent Belighler Facundi seu Dicendi perit, qui tanquam Praeceptores in dicto Xijjo sedent ubi coniuncte ab omnibus videri possint, ut populus in omnibus gestibus & gesticulationibus inter pre-
candum uult eos sequatur & imitetur. Sunt enim in hac parte Doctores.

plorum Regionum. Deinde sunt امام‌لاری^{۱۰} Parochi seu Sacerdotes Parochiales, qui etiam ex pecunia in pios usus legatis stipendia habent, illi quidem majora; isti minora; non autem excedant ۶۰ Albos^{۱۱} pro quovis die, nec minus accipiunt quam tres vel duos.

III. حکیمان Na't chón Atributorum Lector, is est qui Attributa et Laudes Moham-midis & Sociorum ejus cantat die Veneris ante Orationem meridianam.

III. جزء حکیمان Gjúz-chón Partium Lector, sc. Lector unius & triginta Partium Alcorani, que pro Fundatoribus in Templis vel in Sanctorum Monimentis legi seu recitari solent. [Nam præter ۱۱۴ Suratas seu Capita, Alcoranus dividitur in ۳۱ partes, quarum singulæ plures Suratas continent.]

IV. قربانی دار Turba-dár Monumentorum custos: [nempe Regum & Magnatum Mo-

Editoris Notæ.

۱۵ *Albus* nummos quod attinet, si sunt qui vulgo Mercatoribus *Alyps* vocantur. Hujus nominis rationem non attingunt qui putant sic dici quasi *Alypsi* seu non bene tonsi ac politi nummi, perpetram a Lat. lingua ancillentur. Ita suteum Nummulus Turcice dicitur آلبز^{۱۲}, i. e. *Albus*: unde à Græcis sua lingua hodierna vocatur *Aarpsi*; i. e. *Albus*, & *Aarpsi*, numismum *albam* in genere nominat eodem modo quo etiam Germani Nummulos suos argenteos vocant *Weiss-schelling*, i. e. *Albus Denarius*, ut à nummis annis aut epiusis rubeantibus distinguitur. Alias Turci pauco habent Nummulos argenteos sibi peculiares, excepto *Usteblik* paulo superiores Denarium An-

glicanum, & بیشلک درا seu پردا *Beflik* cines duos Denarios. Commixter enim utuntur Christiani Nummis, & preferrunt *Thaleri*, qui Germani sic dicitur à *Thale* seu *Dale*, i. e. *Vallis*; unde *Thaler* seu *Daler*, q. d. *Vallenſi nummus*, à valle Sandi Joachimi ubi primo cùi sunt. Hinc factum ut tandem Scutari omnes (quos Nummos Imperiales vocamus) *Thaleri* hodie vocentur, olim Joachimici, qui nunc in Germania comparata difficile. Pentes me est *Dimidiis Joachimis* plus quam ducentis abbine annis cufas in Valle Sancti Joachimi in Bohemia tempore Ludovici Regis Bohemicæ, alieni parte signatus Imagine Saafii Joachimi, cuius nomen significatur solitarris literis S. I, ex dono sacerdoti nostri integrerum Di Petri Axen Holsteniæ, qui Heyda Dithmarsforum habitat, si adhuc in viuis sit. Generalioris usus apud Turcas est ارسلان قورشی *Thaleri Lomimus*, qui etiam similes-ter ارسلانی *Lomitus* (sc. Thalerus) vocari solet, & aliquando nuncupatur ابو کلب *Abu Kelp*.

i. e. *Pater canum*, hoc Epitheto *Lomum* intelligenda, qui si sit summum genus canum, & hi sint specieis ejus infinita. Habent quoque Turci *Richt-Doller*, qui ipsi dicitur قرقوش *Thalerus niger*. Thalerus etiam Hollandicus *Leme* noratur, & aliquando *Cras*, quod quidem ligatum Turcia (exflavimantibus esse duas transversas Trabes,) hodie vocatur درک *Doris*, i. e. *Coloma*, olim *Cras*. Talem Thalerum pulcherrimum vidi ex Nummis qui è submeritis olim nave recuperaverat Dux Albermarleensis ante paucos annos, in cuius altera parte erat Majuscula Letera X tam magna que totam Nummi faciem occupabat: hinc scil. erat *Cras*, nam Thalerus erat Portugallicus *Cruzada* dictus, quia *Crus* notatus. Hinc mutatum est Turcicum nomen قرقوش (curvæ Crux), quod nomine origine Turcicum non est, sed (neglecta & ignota peregrina vocis genitivo foso,) pronuntiant Græci, quasi pro Italico *Cross*. De supradictis *Albis* notandum est, quod Thalerum concordant ۶۰ boni Albii, aut ۱۰۰ assisi. Sed varius est hoc prout premium ferunt inter Mercatores, quod jam plus jam minus est: vel alias pro libitu Imperioris aut Bashâ Turcici, qui aliquando juberet Albii assisi pro bonis transire. Boni quidem vocantur Turcice صداع *Abuli fanī*; assisi autem حزرک اچجه لر *Abuli corrapī*, qui in Mesopotamia & aliis à Metropoli longius diffitis locis sive populo obtruduntur, si Bashâ pro suo lucro horabent; cum Albules fanūs sit corruptio major aliquando una tertia parte. Et sedens ratione qua (ut supra necatum) hodierni Græcis Nummus argenteus vocatur *Aarpsi*, sic apud veteres ab *Aryps* videtur fieri اچجه^{۱۳} argenteum, & *Alpys* pecunia.

numenta peculiares habent custodes qui die nocteque semper adsunt, appensis circum circa Lampadibus.]

V. قندرجي *Lampadariorum*, qui in Templo Lampades & Candelas accendit, oleumque & Candelas necessarias cum gossipio pro Ellychniis in sua custodia & potestate habet. Quavis nocte Mense Ramadan innumeræ Lampades cum super Turres exterius appenduntur, tum ab una Turre ad alteram, radiationibus varia formantes Picturas Florum & Navium & Avium, inq; & Verisculorum Alcorani, qui à longinquo legi & discerni possunt. Hoc præcipue super Templo Regia fieri solet, [uti est سالمانادي Soleimano, &c.]

VI. مونون *Muezzin Preco*, qui plures uni Moschez ¹⁶ inserviunt, & per Hebdomadas vicissim Præces promulgant. Ultra 24 Albos non habent, nec minus quam unum.

VII. قايم *Kaim Adilis*: is est qui Templa expurganda curat, Storeas, & Tapeta ac Stragula sternit, Alcoranos custodit, &c.

VIII. فراش *Ferrith Scopator Templorum et Monumentorum.*

IX. ابکش *abkesh Aquæ hauritor*, is est qui aquam ē puteis haurit et in urnas seundit, unde preces adiuturi abluuntur.

De CEREMONIIS MOHAMMEDANORUM in sua PEREGRINATIONE MECCANA.

UNA pars Peregrinantium, sc. Eurozzi et Asiatici, ¹⁷ congregari solet in Damasco: altera pars, sc. Africani in ¹⁸ Cairo: tertia in ¹⁹ Zebid: Arabum et Insularum Indiz populi faciunt quartam: Perfarum et Chaldzorum et Tartarorum Mogulenium et ex Uzbek peregrinantes convenient ²⁰ Babyloniz in Chalda.

Editoris Notæ.

¹⁶ Juxta Templa & Moscheas semper extrahuntur alte Turres dicitur مغاره Misra, in quas ascendentis Præcessores, ab alto tempora precandi clara voce promulgant; quia Turce à Campanarum usi abhorrent, utpote quæ à Christianis usurpantur.

¹⁷ Solemnia Peregrinationem aggressi, in certis & conditiis locis annuatim noto tempore conveniunt, ut propter metum Latronum & Prædotum (quibus illæ Regiones seantur,) turmatius transire possint, plurium millionum turman confiuentes.

¹⁸ Cairo (ut vulgo effertur) in Egypto, rectius vocatur قاهره (Cahira, i. e. Victrix).

¹⁹ Zebid est Arabic Oppidum prope Mare Rubrum.

²⁰ Pro Babilonia, Author melius dixit Bagdad, quis veteri Babyloniz successor, non autem in eodem loco. Babilonia enim ad Euphratem olim sita est; sed Bagdad anno Christi 766 ad Tigridis

Orientali ripam ab Almansore conditi est circa tridui itinere diffans à Easylate, cuius loco hodie extat tantum parvus quidam Pagus. At ex ejus ruderibus quotidie erunt Lateres & Lapidès aliorum portandos, cum hæ regiones valde deflantur Lignis: unde Ratis Mauhlenes & aliorum locorum superiorum (quæ Anglice Rajah vocantur,) optimum in hisce locis exhibent mercatu[m], cum adverso flumine remare non possint. Confluerunt enim ex multitudine Trabionis colligatarum, (subditis quoque infatis Tellibus capriniis ad instar Vescaron) quæ postea disiundit & distribuit, ioculis Bagdadibus & aliis magno fluo dividuntur. Bagdad quia Chalipharam sedes, & eo nomine sacra, epitheton habet منى.

السلام *Tributum*, unde & Tigris ad cuius ripam condita est, aliquando vocatur دهر السلام Flumen salutis.

Hec Peregrinatio est فرض Farz seu ²¹ Praeceptum Divinum, & à Deo instituta: ideoque Muslimi eam semel in vita suscipere et Meccam invisere debent. His tamen conditionibus, ut sit Liber, non servus; Prudens, non fatuus; Puber, non impuber; Sanus, non infirmus; et ut habeat communitatum proitu et redditu vietus et vesture, quantum sc. ipsi superbit à necessitatibus alii et familiæ sua sustentatione usque ad redditum. Mulieres quoque Meccam adire debent: sed vel cum marito, vel cum pareante, vel alio valde propinquo, qui sit prudens et puber, et non sit Magnifugus seu ignis adorator, neque vir scelestus et improbus conodus expensis siemine.

Conveniunt dictæ ²² Turmæ ad Montem عرفات Aræfæ, prope Meccam, à mense شوال Shawâl qui decimus est, usque ad duodecimi mensis ذي الحجه Di' al-Higge seu Festivatricis diem nonum, qui ideo dicitur عروفة Rû'at Dies Arafa, etiisque Vigilia hujus Festivitatis seu Paschatis Turcarum. Quando heic congregantur, Medinenses collocantur in loco dicto دعوه لهifa; Damasceni et ad illos

Editoris Notæ.

²¹ Jubar nempte in Alcorani Surata secunda his verbis, Constituum Tempium Meccanum pro terra refugii populum penitentium. --- Et illius converteris facies vestra abeunque eis. ساپہ و مرسا sunt figura potissimum Dei: qui ad Meccam peregrinatur, debet visitare eas. Haec sunt duo rupes prope Meccam, de quibus alibi Tempium Meccanum Arabicè vocatur كعبة Kaaba, propter Cubicam seu quadratam ejus formam: quo etiam nomine quævis dominus major, modo sit quadrata, vocari solet. Hoc olim erat Templum Idololatricum, ubi ab Arabibus paginis colebatur (المرى) Al Uza, ea est

Yasw, & aliud idolum dictum اللات Allat. Hodie autem eis tam Sacrum, ut versus illud facies fuis inter precandum obvertant Mohammediæ omnes (ut Iudei: versus Hierosolymam,) in quacunque Orbis parte fuerint: unde plaga illa vocatur كربلا Kibla, i.e. amnis per presertim, ad quam ab omni loco & regione inveniendum in Libris suis Regulas & Tabulis ²³ تجوييل قبله Kiblae Mathematicæ calculatas habent. Meccæ autem Visusso latenni suscipitur tam propter Alcorani Praeceptum id jubes, tam propter singulariter in eis fundatam, utpote in quo-natus est Mohammed & ibidem prædicavit & religionis ius fundamentum fecit, ibique plesisque Alcorani Schedas (sibi reliquias) sparsum: nos autem propter ejus Sepulchrum, ut vulgo perperam & fabulosè creditur, & quod ferreo sarcophago inclusus magnetice in teatro pendat. Is enim huius sepulcrum jacet in urbe Faquiri, (quæ hodie Medina, quia illi & vocatur منارة النبي Mediatis' Nabî, i.e. nabi propheta,) in Templo Medinenis in loco

humi desolati qui ejus Sepulchrum vocatur; de qua re videatur Ocularus testis Lud. Patricius Romanus, pag. 597, Cap. 11, 12. Meccam vilificantes diatores, Dona egregia & pretiosa pro Templo & Cuffidibus ejus secum portant, precacionis veniam & indulgentiam plenariam expectantes, si aliquoties vel femel tantum In sacramento illo loco preces fuderint. Et talis Peregrinator vocatur حاج Hajj, id est, Festivator, qui sc. solenni hunc

festivitati interfuerit: siisque per totam viam prius nomadum peregrinatis, Sanctus & Reverendus assimilatur. Olim etiam quando erat Templum idololatricum hominum post idola infantium, egregia Dona & Diversæ illuc comportabantur, (دره)

Abrâha Ethiopia & Bimyaratrum seu Hispanitatem Rex, paulo ante Mohammed tempore cum Habessini. Ibis (addicis quoque Elephibus) venit ad expugnandum Meccam, animo destruendi Templum illud, & frequentiam quæstumq; ad Sanaa Sedem suam Arabis felicis urbem transferre volens: unde vocatus fuit ille

صاحب الفيل Elephantum dominus; & Aera inole ducta, dicta est عالم الفيل Annum Elephantum. Ibis autem Abrâha feliciter repulso, Mecca suum manit lucrum (tunc Idololatricum & nunc Mohammedianum), & supposita sanctitas; quod est materia gaudii Mohammedianis ad hunc uique diem.

²² Harum Turmarum Praefectus seu Dux generalis, vocatur سور امینی Sûr-Eminî, i. e. Agminis Fiduciarius-dux, a. v. the Dux-Trader, sur the Trustees of the Dux.

aggregati,

aggregati, in loco dicto **جَاهْفَة** جاهفة; Erakienses & illis aggregati, in loco dicto **أَنْتَ عَرْقَ** Ant Urd; Negdienenses & illis aggregati, in loco dicto **قُرْنَ** Qurn; Jemanenses & illis aggregati, in loco dicto **مَلَهَلَهَ** Malaheh; & ibi induunt Experimentum dictum **احْرَام** Hram, (q. d. *Sacrum*,) quod fit ex lata ad modum Lintei seu Indusii sive Camifiz; quam quidem induunt vel ipso die vigilie Paschatis, vel ante, quod praestantios est: nam post diem Vigilie, non licet. Illis autem [qui Mecca propius se fiterant,] sc. qui inter quinque predicta loca & Meccam manear, licet adire Meccam esti non induerint illud Experimentum, usque ad locum dictum **جَهَنَّمَ** Hell, ubi induere debent: est autem locus extra Comiterium Templi Meccani, Meccenses quidem in ipso Comiterio induunt illud *Hram* in praefitura Peregrinatione: in illa vero quam solum ex devotione faciunt, debent induere in Hell. Quando volunt induere istud Experimentum, debent praescribere unques propter latentes ibi fortes, & tondere mystaces, & barbam, & radere pube, caput, & corpus: & postea vel totum corpus abluerre quod melius, vel saltem caput, pedes, & manus: & tunc induunt Experimentum illud album, & super Collum mitunt pallium seu stolam dictam **رِيدَ** Ridd; etiam album; utrumque novum quod pulchrius, vel saltem bene lotum: & licet cooperire pudenda aliquo altero panno. Quando autem ceteras omnes vestes exuebat, debuit suffitu Agallochi vel Storacis vel alius Thymiamatis se incensare, & suffire, postea duarum Inclinationum Orationem perficere, & decies subfistendo dicere.

لِبِيكَ لِبِيكَ لِكَ لِبِيكَ لِكَ لِبِيكَ لِكَ لِبِيكَ لِكَ *Adsum Tibi* ²³ moriger & Deus, *adsum Tibi*: non est focus Tibi: nam *latus* & *beneficentia* Tua est, & *Regnum* Tuum est sine socio. Minus istis verbis dicere non potest: plus autem perorare poterit si placuerit. *Hoc* brevi, fit **مُهْرِمٌ** Muhrim seu *Sacratus*. Et deinde abstinere debet ab obsecenis sermonibus, & prævaricationibus, contentionibus, ab occisione Venationis, imo & ab ostensione seu indicatione ejusdem, nec occidat pediculos; nec cooperari caput dicta Syndone, vel faciem saltem, vel abluit caput & barbam cum decocto Althaea, vel se suffratur: nec caligas nec vestem, nec Tiaram nec pileum induat: nec ocreas, nisi si non invenerit **جَمِيعَ** Gjemjemu vel **قَاعِدَيْنِ** Naullin, i. e. *Coldopodia* ultiora vel *depressions*; his autem inventis, tunc poterit rescidere ocreas usque infra tafos. Nec induat vester coloratas croco, vel *Circumâ* Jemanensi, vel *Cinicos*; nisi fuerint lota usque ad exinanitionem.

Editoris Not.

23. Sunt qui male legunt **جَاهْفَة** Hajaifa: sed in Canuus legitur **مَرِيقَاتٍ أَهْلَ شَامَ**.

Gjahfa est *Statu-locu* *Damascenorum* seu *Syriacum*. *Geographus* Nubienius & *Calcabendii* codem modo legant, & dicant esse *Statu-locu* *populosis* *Egypti*. Est sc. nomen Villa ²⁴ 21 milliaribus à Mecca distans.

24. In communi sermone, si inferior superiore aliquem vocantem audit, responderet, **لِبِيكَ لِبِيكَ** vel **لِبِيكَ لِبِيكَ**, q. d. *adsum tibi* moriger

& obsequens tibi: vel si aliquis loquenter non sat audiri, volens ut dicta reperatur, similiter dicit **لِبِيكَ لِبِيكَ**. Se ab uno dicto in *Vigilacione* *Mec-*
cani Formula, sit *Verbum* **لِبِيكَ**, id est, *mores* *gesu* *logi* *Peregrinationis* *Meccana*, seu *destitutus* ea fuis; viz. obsequens dididit se peragendis Meccani Festi sacris, dixitque *Lebbica*. Est quoque **لِبِيكَ** *Lebbica* proprie i. g. *Subsistens* ²⁵ *in* *tempore* *tempore* *de mortuorum* *in* *aliquo* *loco*, *inflatus*, *et* *indumentis* *in* *pestantis*.

nem

Editor's Note

25 Nummos enim ad hunc usque diem in zona
sum perrant, ut in Evangelio dictum.

26. Alii dicunt, quod pro pulvinari capiti suo supposuerit.

ter duos Cippis virides currit: etius quousque eos prætergrediatur; et facit id super montem *Mera* quod fecerat supermontem *Sapha*. Et heic est locus *Circumcisus* qui debet curri septies, incipiendo a monte *Sapha*, & finiendo in *Mera*. Postea maneat in *Meca* & ^{حصون} *Sacratu*, & ex devotione agat Procesionem circa Templum quoties voluerit.

Quando autem erit septima dies mensis **Zil' Haggi**, Antistes aliquis concionatur, et docet Peregrinos ceremonias Sacrificandi. Sie etiam concionatur non et undecima die ejusdem mensis. Et quando peroraverit Orationem matutinam diei **Turula seu Potationis**, quae est dies octava, (iudicata, quod ea die Peregrini omnes solent bibere ex puto Meccano **Zemzem** aquam dictam) **الله اكبير** **سقاها آمنة** **Zemzem**, et Camelorum suorum sicutem quicunque ea die extinguerit, tum postea egredietur ad vallem dictam **Mina**, ibique permanebit usque ad Orationem matutinam diei **عرفة**.

Arafat: postea discedit ad montem **Arefat**; et quando declinat **Sol**, concionatur Antistes duas Concisiones, utri in die Veneris fieri solet; et docet modum Sacrificandi. Postea perorat Orationem meridianam et pomeridianam, unam statim post alteram, cum una **Proconizatione** et diabolo **Affurrectionibus**. Postea discedunt populi una cum Antistite ad vicinum Montem dictum **جبل الرمح** **Mons misteriorum**, ubi iustrantur. (Et quidem totus Mons **Arefat** est locus Stationis et Commorationis, excepto medio montis.) Tum obvertit faciem suam versus **Kiblam seu Meridem**, manibus elevatis et vultu exporroto, dicendo **الحمد لله** **الله اكبير** **الحمد لله** **الله اكبير** **الله اكبير** **Non est Deus nisi ipse Deus**, et predictam Orationem **اللهم اليمك** **O Deus prosto sum Tibi**, &c. Deinde precurat pro Propheta, et orat pro ea re quacunque sit qua indiger. Populus vero manu pone Antistitem in proximo, obversi ad meridiem ut possint audire verba ejus. Deinde post occasum Solis, impetuose prouert cum Antistite ad **مرى لفأ** **Muzdilefa** locum inter montem **Arefat** et vallem **Mina**: et quiescentes prope Montem dictum **جبل فرج** **Mons pulli**, ibi perorant Orationem vespertinam et nocturnam, cum **Proclamatione** et **Affurrectione** una: et, si aliquis peroraverit Orationem vespertinam in via vel in Monte **Arefat**, debet illam hec recitare. Usque ad diluculum habent tempus perorandi, dum pernoctunt in **Muzdilefa**. Quando autem oritur aurora, orabunt--- **et** et manebunt in Templo Meccano, et facient idem quod fecerunt in **Arefat** et in **Muzdilefa**, i. e. perorabunt easdem Orationes. Et quidem **Muzdilefa** tota est locus Commorationis, sc. ubi eis commorari licet, j. excepta Valle dicta **Valle despetta**: Quando autem mane ante ortum Solis iter faciunt Peregrini ad Vallem **Mina**, incipiunt in illa Valle projicere lapillos, vel Siliculos at ergo ex media valle, unum post alterum usque ad septem: et in ea perioratione, dicit **الله اكبير** **Deus est maximus**: non autem dicit amplius. **اللهم اليمك** **O Deus prosto ad sum**, &c. nec commorabitur in ea, sc. in Valle **Mina**. Postea si voluerit, maestabit **Vidimam**; et tum radet Caput et tondebit mystaces: licet enim homini madefare, non autem mulieri. Postea eadem die, vel mane, vel postridie ibit.

Editor's Note.

²⁷ Ali-Beigh omisit hujus Orationis nomen.
²⁸ Scribitur *Mina*: sed vulgo pronuntiatur *Mu-*

ns, ut solent facere tam Ambo: quam Tunc in con-
trarium-scriptionis in hisce duabus Vocalibus.

ad Meccam, & ibi peraget Proces sionem Visitationis fine رحل و سعی propria rationes et cursus, si jam ista duo peregit in priore Proces sione: si non, sum faciet illa. Post hec licet in congregari cum mulieribus.

Tempus autem prae cipuum pro mactatione ^{٢٩} Victimarum, est post ortum auroræ diei سحر Nehr, qui est primus dies ^{٣٠} Bairam. Quod si in illa die non mactaverint, sed ad alterum usque diem expeditaverint, illa Victimæ erit reprobata. Postea redibit ad Vallem ^{عنى} Ahura, & projiciet tres Lapilloas etiam secunda die ^{٣١} Bairam: Se postea si voluerit, ibit ad Meccam. Et sic poterit facere usque ad quartam diem ^{٣٢} Bairam, quoque ter projiciat Lapillos suos: postea non. Et, si voluerit ibi permanere quoque ^{٣٣} Lapilos suos projicere, bene quidem. Et, si voluerit projicere Cainelo inequitans, aut pedes, poterit: noctes autem illas projectionis pernæfabit in Muna: nam abominabile est ante suum in propria persona discessum, supellecitem suam ante se mittere ad Meccam. Quando autem redibit ad Meccam, quietet in ^{مخصوص} Ma'sab seu loco glorioso saltem una hora. Et quando vult migrare ex Mecca, peragat Proces sionem vel Visitationem Reditus septies sine رحل Preparatione & سعی Cursu: & hoc necessario fieri debet ab extraneis, non autem ab incolis. Postea aquam ex puto Zemzem hauriat, & bibat, & vadens ad portam Templi osculetur ejus limen, & ponat pectus & ventrem suum & faciei genam dextram super ملائم Multazim, sc. locum inter portam & lapidem nigrum, & leviter arripiat Cortinam, (i. e. Telam pictam quam Rex Turcarum quotannis mittit pro Tegumento Templi Caabæ, quam ideo vocant كعبة اورتوصي Casba Operculum seu Tegumentum:) & ibi precerur diligenter & ploret; et tandem retrogradus recedat, donec ex Templo exierit. Si autem Peregrinator facer non intraverit Meccam, sed tantum se re ceperit ad Montem Arefe, ibique commoratus fuerit, absolutus est à Circumitione pro Adventu, nec ullam penam luet pro ejusdem omissione. Et qui commoratus fuerit in Arefe, (aut per eum transierit) una hora post declinationem Solis in die Vigilie, vel post ortum auroræ in die Victimarum, consequetur meritum Peregrinationis, quamvis fuerit dor-

Editoris Notæ.

^{٣٩} Victimæ apud eos Arabice vocatur قربان ^{بئر} Bairam حاجلزد بيرام Bairam Peregri nationem à Meccâ redeuntum, quod item triduum durat. Utrumque omni convocationis genere (vino excepto) celebratur. Suat etiam qui vino indulgent. De Novilunio satius matutinè obseruando valde scrupulosi sunt: ideoque ad altiores montes mittuntur Speculatori primam Lunæ apparitionem exploraturi & qui, quamprimum Lunulam viderint, ad urbem accurrentes proclaimant مزدلاق Musdaluk Narratores, qui omnibus eo auditio Festivitatem mox ordituril iactu habentur:
^{٣٠} Lapilos et Glaream projiciunt, ad arcendum Diabolum, ne eos in suis Sacris peragendis turbet seive immiscat, aut eos tentare aggrediat, prout tentavit Abraham ne Deo obediret in immolatione filii sui.

miens

intens vel deliquium animi patiens, & nesciverit quod sit dies Vigiliae. Cui autem elapsum fuerit hoc tempus, elapsum ei erit etiam meritum Peregrinationis: quapropter debet circumire & corripi & perfolvere omnes ceremonias in anno futuro, & non faciet Victimam (pro³¹ omissione.) At, si aliquis deliquium patiens socio suo commiserit ut pro ipso peragat dictas ceremonias, vestimentaque *Ibrāmīa* seu *Sacramenta Imdūdū*, illeque peregerit, bene erit factum.

Mulieres etiam has ceremonias peragent ut viri, excepto quod debebunt denudare faciem, non autem Caput: at si siverit aliquod velum demissum ex Capite versus faciem, licet, modo illud velum non attingat faciem. Mulier autem Orationem *O Deus adjuv Tibi*, &c. clara voce non recitat, nec inter duos superpredicos Cippos faciet *Proparationem* nec *Cursus* ut viri, neque caput rendet: unguis autem praescindet, poterit etiam induere vestes³² confusa: non vero appropinquabit ad *Lapidem nigrum*, quando viri sunt circa ipsum. Et, si tempore illō quo induita est vestibus sacrī peragens Naziratum, abluit corpustotum, & omnes devotiones peragat excepta *Circumcisio Templi*, quamvis post *Circumitionem Visitacionis* meistrata habebit, absoluta erit à *Circumitione Reditus*, nec quicquam nominine penitentia dabit pro omissione ejus: uti etiam ab ea absolvitur incola Meccanus. At secundum Antifititem Ebn Mohammed & Ebn Jusuph, si incola redibit ex Valle *Musa* ad Templo Meccanum, non absolvitur à *Circumitione Reditus*.

DE CEREMONIIS IN VISITATIONE AGROTORUM ET AGONIZANTIUM USITATIS.

Agrotos visitare apud Turcas pro *bono-opere* seu *opere-charitatis* habetur, praesertim Parentes & Consanguineos. Et Curatorum seu Parochorum officium est hoc omnibus praestare. Visitatores aliquid ex fructibus vel rebus medicinalibus agroto adterre solent, & de salute corporis & animæ admonere: & si vires agroti id ferre possunt, etiam de administratione bonorum colloquuntur. Testamentum quoque in praesentia visitantium factum 40 diebus ante mortem, est validum: alias invalidum. Hæreditibus nihil derogatur, praesertim praesentibus: longe distantibus parum aut nihil datur. Fiscales enim Regii *Reis mālgi*, i. e. *Thefarrarii* dicti, sibi usurpant. Agonizare incipientibus Curatus vel doctor aliquis agroto versus meridiem se convertere jubet, pubem, sub axillas, caputque radere consulit, unguesque praescindere, nam post mortem non licet. Deinde perorat اللهم أعن عبده كى على سكرات الموت *O Deus, adjuva hunc servum tuum contra agones mortis.* Alii dicunt اللله كجهنمي انسان يليلي *Deus migrationem ejus faciliter.* Postea Curatus legit Suraram يس. Tum post lectionem, auribus aliquoties inculcat *لله الاد الله محمد رسول الله*. Non est Deus nisi ipse Deus, &

Editoris Notæ.

³¹ Vultne pro compensatione delicti? vel, propter omissionem, non permittetur ei facere Victimam?

³² Nam *Ibrām* vitorum erat vestis integra inconfusa, toti corpori obvolvenda.

Mohammed est propheta Dei: & deinde iterum dictam Suratam repetit usque ad 40 vel centrum vices, quoque agrotos expiraverit. Mulieres pueras ab agonizantibus expellunt. Lugere & plangere mortuos pro peccato habet: voluntati Divinae assentire iubent. Post expirationem, Thymama ex Ligno Aloë, Storace, Ambræ, vel alia aliqui odoriferæ ascendunt, *C*thus enim utpote Christianorum Suffitum, non amant,) & cum eo corpus ter, quinques, vel septies obambulant. Tercentum Aspros ab aliquo 33 iusti lueri homine mutuo accipiunt, & pro prætermisso Precibus, Jejuniis, Eleemosynis & Victimis mortui miri circumrotatione pauperibus piis distribuunt, hanc ceremoniam vocant *بَلَّاتِ* Iskds, i. e. *Sparcio seu Distributio*, qua pro diutoribus fit fine illa mors. Sepulchrum effoditur, ditionibus cum *لَهْد* seu *fossa subterranea* in latere sepulchri, pauperibus fine dicta fossa. Tum Syndonem consuunt perfumantque, & corpore super alterè extenso ac syndone obtefacto, aqua tepida & sapone unus ex senioribus Ecclesiasticis corpus lavat, altero aquam administrante: alias autem aspicere non finunt. Corpus ter lavatur: & tertia vice Camphoram admiscent. Corpus lorum Capulo conditum, Sandapila imponitur, & à quatuor viris ad sepulturam asportatur: vicini ejusdem Parochiæ subsequuntur, & vicissim Sandapila accurrunt, eamque portare conantur, & pro tam bono opere indulgentiam peccatorum sibi acquirent sperant. Quod si mortuus fuerit ante vesperam, unde cito sepeliendi tempus non fuerit, cadaverque in domo remanerit, convenienti vicini, & allata Coronæ precaria (quæ ex magnis Globis ad modum pomorum consistit, quamque cadaveri circumducunt,) assident, & *لَهْدِ اللَّهِ* illah-lah recitantes, globos unus alteri porrigitendo decantant. Felesque & cadavere arcent: nam multi ignari & superstitionis putant quod animam adhuc corpori assidentem absterreant. Sed sapientiores dicunt hoc fieri, ne forte falsi supermingat, & sic corpus polluat.

Antequam ad sepulturam perveniant, corpus in Atrium Moschez referunt, & lapidi میت نامزی (i. e. mortuorum preces seu Officium pro defunctis) stando super Calceorum Calcaneis cum intentione (five fit pro masculo vel feminâ, pubere vel impubere) fine incurvatione & prolapsu, cum salutatione Angelorum recitant. Perorantes in tres ordines disponuntur, eti septem tantum soli fuerint. Cadaveri مسون

Muzzin seu *Præce* preire debet, *Nisi est Deus nisi ipse Deus* clara voce recitans: est quoque aliquis subsequens amicorum mortui, qui dicit, اللہ رحیم اخْلَصُون *رَبِّنَا اللَّهُ رَحْمَنَ رَحْمَنَ اللَّهُ* دُعَاء ejus miseratione, Deus ejus miseratione. Statim ubi primum ad sepulchrum pervenerint, duo homines corpus imponunt, & dicunt بِسْمِ اللَّهِ وَدَلَالَةً وَعَلَى مَلَكِ رَسُولِ اللَّهِ institutum propheta Dei. Postea occidentibus illis & fossam ex sepulchrum, dicit Curatus اللَّهُمَّ اجْرُهُ مِنْ الشَّيْطَانِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ O Deus, extrah ipsum a Diabolo ex tormento sepulchri. Eos qui sine Capulo sepeliantur, plus meriti reperturos putant: & à Capite usque ad pedes unam amphoram aquæ effundi, (pro corporis refocillatione, vel ut alii volunt: pro herbarum viridiorum incremento,) bo-

Editoris Notæ.

33 Male partus pecunias pro Eleemosynis dare valunt, ne Deo non sint accepta.

num ducunt. Post sepultum corpus, aliquis ex amicis sepulchro adstantibus dicit, اللهم جاف الأرض عن جنبيه و صعدت روحه و لعنة منك رضوانا
 O Deus, diducas terram ab utroque latere ejus, & ascendere facias animam ejus, remittasque
 eam à te contentam. Mox alter etiam elevatis manibus dicit, إله الله وإنما اليه
 راجعون اللهم در برك وانت خير منزول جاف الأرض عن جنبيه
 واقبح ابوات السماء لروحه واقبلو منك بقبول حسن وثبت على
 المسائل منطقه. Nos sumus rū Dei, & ad ipsum revertimur. O Deus habitatum ioris ad Te, Tu
 autem optimum habitaculum. Diducas terram ab utroque latere ejus, & aperias portas cele-
 stes pro anima ejus, & acceptes eam pro Te bonā acceptatione, & confirma sermonem ejus
 tempore inquisitionis. Istam Inquisitionem fieri credunt in sepulchro ejus, quando
 nempe duo ³⁴ Angeli mortis مذكر Nekir & ذکر Nekir dicit, mortuum in pedes vel
 in nates erigunt, illumque de Deo & de sua religione, libris, &c. cum ³⁵ percussionibus
 gravioribus seu cum quæstione & tortura interrogabunt. Deinde territus quoque
 ereditis

Editoris Notæ.

34 Alias Angelus mortem inferens nuntiansque
 vocatur عزرايل أبو زابجا qui est
 Azrael, Epitheto dictus قابض الرواح
 Spirituum seu Animarum præceptor. Eum enim A-
 nimas corporibus solvere tradidere Perfunctum Magi,
 quibus itaque ista dicta est مرن ان Morris da-
 tor.

35 Mohammedani credunt Animam post mor-
 tem cum Corpore manere vel circa illud volitare
 per tres aut quatuor dies, (prohibentes itaque
 omnia quæ Animam quovismodo abstergere aut tur-
 bare possint,) donec factum fuerit Examen; & po-
 stea Animam migrare in medium statum, seu potius
 medium tempus inter Mortem & Resurrectionem
 dictum ذرثاخ. D. Galius in Lex. expo-
 nit de medietate, cum Authores unde hausti, id non
 dicant: nam exponunt esse medium tempus; &
 dicunt enim من مات فقد دخل البرج

Quicunque moritur, intrat in Berzach, sc. in tem-
 poris interictum sic dictum. Deinde credunt
 inter Paradisum & Ignem esse سور murum seu
 Limbum dictum عرف Orph, aut (ut in Corano
 plurali forma effertur) أعراف Alra'ib, quod
 est inter Ignem & Paradisum interstitium nostrum seu
 dignissimum, Igni proximum.

A Judæis etiam creditur superstitiosum illud de
 Percusione seu Tortu Sepulchri seu in sepulchro,
 quod (ut Elias in Tishbi seferet ex Midrash R. Isaac
 filii Parsach,) fieri solet quando Angelus mortis

inquisitorus veniens super Sepulchrum feder, &
 mortuum (cuius Anima cum itaci in Corpus re-
 dit,) in pedes erigit, ipsiusque cum questione &
 tortura verberat catena semiferrata & semiangusta
 quam in manu habet. Prima verberatione disolvantur
 Membra ejus: secunda ejus Ossa dissipantur;
 Angeli autem venientes colligunt ea. Et tertia
 vice percussio, redigitur in pulvrem & cincime-
 rem, & reddit in Sepulchrum suum. Unde dixit R.
 Meir, קשיה יון ברכות הכר בר רוני של נהנמ נספאל צדיקים גמורים ווינק שדים ותנילטנדינו

בו חזק כי שטרם בערך שבר והר בארץ
 Gezus esti Judicium Per-
 cussionis sepulchri quem Iudicant Gebenah, quoniam is
 etiam qui plane jacti sunt, & Laetantes ubera, & A-
 boribus eo judicantur; excepto eo qui moritur in vespa-
 Sabati, et qui moritur in sera Istrai. Reliqua ibi
 vides. Hebreia recito ad emendandum. D. Bak-
 torfus, qui hunc locum citat, legit mori pro
 meritis, & pro ^{בְּזִבְחָן} ^{בְּזִבְחָן} Laetantes ubera, le-
 gebat ^{בְּזִבְחָן} Laetantes Principium; quos
 exp. filiorum principum, sensu maius idoneos. Qui cu-
 pit plura de hac re, videat Librum ruderum R. Eli ben Mosis de Vida, pag. 49; & Librum
 R. Elia ben David, דכתיבת רבנן, R. If. Luria, p. 55. 1. Constat haec opinio
 non esse valde antiquam, tam quia extat in di-
 cho Midrash quod Mischa fere coevum, tam quia
 retinetur in publica Judæorum Liturgia, ubi iates
 Berzach legitur, וְאֶת זֵבֶחַ וְאֶת זֵבֶחַ וְאֶת זֵבֶחַ Sin. 66,
 neplacuisse iudeis ut liberes nos a decreto malis & pa-
 perienti & consumpci, & ab omnibus species penan-
 teri, & a iudicio Gebenah, & a Percusione Sepulchri.
 Est itaque Mohammedi ejusque Aſſelis insinuata
 veterum Judæorum opinio ex amphibolia vocis
 حنفیة oria, & (ut in illa state ignorantis illi pro-

اللهم هذا قبدي كن وافت اعلم بما متنا وما تعلم عنا
الا خيرا وقد احسنت لتسأل اللهم فتنة بالقول الثاني في
الآخرة كما ثبتت بالقول الثالث في العصيّة العذاب اللهم ارحمنا
والعصيّة بنبيه محمد صلي الله تعالى عليه وسلم ولا تضلنا بعدد

O Deus, iste est servus tuus, de su misericordia illum quam nos: nos
autem uilis noster non sumus de illo. Et ecce jam confidere fecisti illum ad examen, o Deus:
confirma igitur illum sermone 36 firmo in altero Mondo, ut confirmasti illum sermone firmo in vita
huius Mundi. O Deus, miserere illius, ex adjungas cum Mohammedi propheta sue (super quem
sit benedictio Dei) pax, (et ne seducatur post ipsum, neque privetur merito ejus. Hoc di-
go, idem circumstantes admonet, dicendo

قردن اشكرون الجون مفترط طلب ايدك والله تعاليدن فكتبيت استكميك
ايدك والله تعاليدن فكتبيت استكميك Profratre vestro remissionem peti-
te, et à Deo confirmationem [ei in religione sua] desiderate. Postea omnes confident, &
مام Parochus seu Curatus recitat aliquot Versiculos ex initio Suratze Valles, & ex fine
ejusdem: postea Suratam Regni integrum, & septies Suratam Salutis: & alii plura ad-
huc recitant. Tum, discedunt, manente Parocho vel doctiore aliquo amico defuncti,
(cum paucis forte propinquis,) qui ante faciem mortui sepulti confitens, alta voce
clamarunt. O domini fili ruha dava, ter. Postea cùm jam hac compella-
tione puter se eum reddidisse attentum, addit, انكر العهد الذي خرجت
عليه من الدديها شهادة ان لا الله الا الله وحده لا شريك له وان
محمد رسول الله وان الجنة الحق والنار حق والبعث حق وان
ساعة القيمة لا زهد فيها وان الله يبعث من في القبور وادرك
وضعيت بالله ربها وبالاسلام دينها ومحمد عم دينها وبما القرآن امامها

Editoris Note.

ni erant errare,) fundata in male intellecto illo Da-
vidico Psal. XVIII, ١٣٢ شاعر Dolore inferni
circundaverunt me. Hinc, quia شاعر tan informans
quam Sepulchrum significat, aliqui ex deliris Iudeis
perperam hunc locum interpretari sunt de Doloribus
sepulchri; eum revera David fuit. Dolores esse maxi-
mos innatos, eos de Doloribus Inferni compara-
vit. Nam alias Dolores in sepulchro nemo sic sentit
nec credit, nisi in hac male confusa opinione fuisse
denter. In Versione Anglicana et fensus sanior,
Doloris Giberna. Mohammedani in suis Cate-
chismis docent quomodo Angelis Inquisitoribus re-
spondendum sit, Et quando interrogabunt te de ساحت
شاد, dicas te esse ساحت AlHamal: & quando de Re-
ligione tua, dicas te esse Religionis Abrahami, &c. Se-
cunda enim Handala pro tribus reliquo Sectis maioribus
magis orthodoxa habetur, tamquam esse viam

quam ipse Mohammed sectatus est affirmant. Dicte
legatur in Catechismo lingua Turcica exarato,
eius Titulus: كتاب أحوال وأصول دين
Liber de religione & Fundamentis Religionis, quem una
cum aliis Codicibus MSS, mecum communicavit
Doctissimus amicus D. Galo. Dictatum Angelorum
Inquisitorum unum credunt esse album qui eos ad
virtutes excitat, alterum vero nigrum qui eos pro
delictis taxat: utique vero de antea vita in-
quirunt. Salutant illos genuflexi, dependentem
barbam intermanu tenentes barbati, imberbes
manum pediori impunent.

36 Hoc est, ut firmus sit in negatione Trinitatis
& in professione Fidei Mohammedanae in futuro
Mundo, eodem modo quo firmus fuit & strenue ne-
gavit Trinitatem in hoc Mundo.

وباللعنة

وَبِالْكَعْبَةِ قَبْلَهُ وَبِالْمَوْعِدِينَ إِخْرَادًا لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَهُوَ رَبُّ
الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

Memento facit res cum quo exivisti ex hoc Mondo, testando non esse Deum
prater ipsum Deum solum, & Mohammedem esse prophetam Dei, & † Paradisum esse pro certa,
& Ignem pro certo, & Resurrectionem pro certo, & Horam venturam esse de qua non est du-

Editoris Notæ.

† Omnia voluntaria Paradisus in Corano promovitur, ubi sunt Herti cum Fluvii, & pulcherrimas Virgines cum magis oculis, quod in Oriente pulchrum habetur: ideoque Sibii seu Collyrii circulo oculos ambiunt & circumliniunt, ut majores esse videantur. Sed seniles ita Paradisi voluntates à sapientioribus Mohammedanis censentur allegorica, ut melius ab intellectu humano concepiantur: ceterum modo quo in Biblia facies multa dicuntur *spiritus noster*. Nam cum ad Legatum Maroccanum scribens commemorarem Hortum ad instar Paradisi amenum, ille me quasi reprehendens rescripsit, Paradisum esse talen locum cui in hoc Mundo nihil affimiletur, talem sc. quem nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in animo hominis intravit. Multi ex vulgo apud Turcas credunt Paradisum esse virorum tantum, non autem Mulierum; nec eas habere Animas. Hinc D. Rycaut in Hist. Imp. Othomanici Anglice conscripta 8vo, pag. 271, de Nuptijs agens, incute illam opinionem ut veram & racam tradit, his verbis, *Turcans mulieres non habent principia Virtutis, Moralitatis, aut Religionis qua propter bona aut mala opera altera vita premia aut supplicia resarciantur: ideoque disolutae sunt huius vita delicias & voluptatibus indulgentes: quantum nempe patienter viri, qui (dicitur Bellonio) apud Turcas mulierum Curatores habentur, qui pro eorum peccatis respondant, ex vi predicta opinioni. Cum enim Eva ex Adamo deflupta fuerit, feminas post mortem, in viros relowlentes esse eisque rejugendas fore, & una cum eis penas dare aut felicitate frui. Hac autem aliquorum viorum opinio temeraria est, re non facta perpeccata. Nam plene contrariebat Fidelis Turcarum Regule Alcorano, ubi viris beatis in Paradise promovuntur feminis pulcherrime: quod fieri non potest si feminis ex Paradise excludantur. Vel si feminis frui in Paradiso allegoricum sit, earum tamen in Paradisum ingressus non est allegoricus; nam allegoria vera historie superstruitur. Præterea nullus dubito quin in Officio profunduntur (ut in omnibus Liturgiis fieri solet,) eadem formulæ feminas sive ac viros respiciant, & pro utrūvis indifferenter recitentur: ideoque Ali Beigh nullam agnoscit distinctionem. Ego quidem in hac parte curiosus, fatigebam me de hujus opinione veritate ut falsitate certior essem. Cum itaque initio Maii 1687 ex Turcicis Captivis Budensisibus, ad Oxonium addudi essent. Vir celebs formosissimus 23 annorum cuius nomen Shakân, & feminam vidua nomine Cumina, cum suo pue-*

tulo nomine Melmid, ego coram his lingua Turcica (nam tam non callebant,) proponebam Questionem, An ex Turcicis feminis, & feminis habentur Animas, & expeditant se tandem Paradisum ingressus? Vir statim Turcice respondebat non habere, nec Paradisum caruus esse. Mulier autem eadem lingua cum tanquam fulcum & ignarium juvenem reprobabat, affirmabat feminas habere Animas sive ac viros, & tam feminas quam viros Paradisum ingressurias; nempe refutabat omnes simplici puto suspenderis fore, impios quidem supra Gehannam, justos vero supra Paradisum; & fracto pilo, hos in felicitatis, illos in Ignem supplicij locum, casuros. Sic illa. Et, si hoc non esset feminarum recepta opinio & fides, cur domini quotidie supplices Deo preces fundarent, & fulciperent laborem faciendo Peregrinationem Religiōsam itinere molestissimum, & cur viri hoc patenter? Cum multis alius que allegari possint. Cumque illa tam fortiter pro suo ad Paradisum jure contendenter, ulteriori qualificari itaque apud Turcas feminas nunquam adiunxit templo i illa quidem fassa est hoc verum esse: sed propter hanc formam rationem, quod sc. cum viris committere non debeant: domini autem ad Deum preces fundere affirmabat. Hoc vero non verat, quin absentibus viris aliquando solè Templo ingrediatur precatura: nam subinde ingredi visatur. Unde D. Georgievitius dicit. Quod si feminadum in Templo est, se ibi primo sentit gravida, parva illa vocatur

نفس او غلى (ut ille exponit) Spiritus Sanctissimus. Sed fortassis Sancti nomen omittendum fuisset. In Græcorum quidem Ecclesiis eff. Tovosicenses, ubi feminas separatas à viris recitatis Preces audiunt possunt; & viros videre, nec ab eis videri. Sed in Turcarum Ecclesiis nullus talis pro feminis distinctus locus paratur: ideoque domini se continent. Supradicta autem inter viros opinio tanquam *magisterio*, iocose potius quam serio proponitur, & à nullis nisi ignarioris & incautis ut vera reputatur. Inter Turcas multi sunt Prædictarum, qui dicunt quod

هر كيمك اجل يارلىن
كلدور باشنه پا
Cuiusque Femina scriptum sit, in sua fronte seu Capite suo. Sed plurimi illi contrariam tententiam tenent, à pestilera contagione fugientes, si rale quid accidat. Nam Scit & Opiniones inter eos sive ac inter Christianos multiplices sunt.

ibidem,

De Circumcisione.

himur. *Ex Deum rehicitaturum esse omnes qui in sepulchris,* *Ex te emplexum suisse ipsum Deum pro Domino,* *Ex Islamismum pro Religione,* *Ex Mohammedum (super quem sit pax) pro proprio profete,* *Ex Alcoranum pro Antistite,* *Ex 37 Codicem pro Biblia,* *Ex Fideles pro Fratibus.* *Dominus noster est ipse Deus, non est Deus nisi ipse,* *Ex ille est Dominus magni Empyrei, seu Exponens maximi.* Et postea demum perorata Phatiha, isti quoque ad dominos suis rediunt.

Monstrorum pauperum corpora vicini ditiones suis sumptibus humari curant: vel alias extenso in platea corpore, nummi à transeuntibus exposcuntur; quibus tandem vicini qui funeri intersunt, Vespillonibus & Pollinditoribus aliquique pro laboribus suis perfoluntur.

DE CIRCUMCISIONE.

Circumcisio non est eis adeo necessariò habita, quin in quibusdam casibus circumcisi possint religionem Mohammedanam colere & profiteri. Nec hoc ipsius opprobrio vertitur: multi enim vel commoditate privati, vel jam seniores ad illam religionem accedentes, dolorem & carnis corruptionem pertinacientes, Circumcisione tolerare nolunt. Circumcisio quavis aetate institui poreat, in pueritia, adolescentia, virilitate, senectute: sed potissimum in pubertate facta laudatur. Pueros circumcidendos cum pulcherrimis Veltibus & Tiaris ornatis, & equis impositos cum famulorum comitatu, ad domos amicorum mitrant, ubi variis modis oblectantur & dona recipiunt. Postea Parentes deducunt filium circumcidendum, ad locum expressè separatis velatum, (in quo jam Tonson vel Chirurgus paratus, & penes se orbiculum plenum ruforis alute سخیان طلاشی *Satiyyān dalašī* dictis servans, fiscellam quoque & novaculam habens, expectat,) ibique caligis extractis, & puero in pedes eretto, 37 Præputium fiscella constrictum absconditur. Et cum puer pre dolore exclamat, unus ex duobus parentibus digitis in melle ad hoc comparato os ei obstruit; ceteris spectatoribus acclamantibus اللہ الکریم O Deus, o Deus, o Deus. Interim quoque Musica perstrepit, tympana & alia crepitacula concutuntur, ne pueri distincte respondere novit.

Editoris Notæ.

37 De Casab & Kjila, vide Notam 31 supra.

38 Puer circumcidendus non debet esse Infans, sed sermonis quedammodo peritus propter Confessionem quam recitare debet, *Nam est Deus nisi ipsum Deum, & Mohammed est Legatus Dei.* Pieri itaque saeculo anno octavo sive ulcerius, quando puer jam graditi didicit, & Circumcisori interroganti distincte respondere novit.

39 Vox Fiscella huic loco vix quadrare videtur, cum vobis omnium significet. Author autem pro fisco virginitas aut modis virginis usurpare video. Juveni præputii cutem deducunt in lamina argentea simili que ad infans forcitus eam firmiter tenuit, ut dum in longitudinem tenditur, acuta Novaculli (hodie non Silicei) proprie extremam Glandem subito amputetur. Quod ergo, ut extrahatur sanguis & citius sanetur vulnus, Circumcisior fageum Membrum statim ore fugit, eiq; per modum emplastrum applicat Gummi

quoddam glutinosum & valde sanativum ex Novo orbe delatum, dictum Copal seu Principalis fine *Gom de Copal*; vel (ut à Judeis vulgo nuncupatur) oleum de Ospina. Tot enim modis variatur nomen. Apud Juidos puerum circumcidendum manus ferre & portare dum illa persiguitur Operatio, honorificum habetur, quis unene eum offert hoc Deo Sacramentum, novum in Ecclesiam membrum inferendo. Et talis Susceptor, vocatur פָּלָס Sandaki, & Syndicus, & Pater est בְּעֵל הַבָּר Federatus seu Dominus federa, sc. בְּעֵל הַבָּר Circumcisio. Postea cum sanatus est fiscelis, sequitur בְּלִי בְּלִי Baptismus, qui est totius corporis immersio, ad purificationem & à peccatis ablutionem. Infantes autem formelle (quam nulla Circumcisio,) censentur Baptizatae in Parenibus: ideoque carum nullus fit Baptismus seu Lotio nisi adultiore aetate, contingente aliqua pollutione.

plancus & ploratus audiatur. Hoc facto, puer membrum praeditis rasuris obvolutum in manum datur tenendum, ne rasuræ excidant, & in lectum pulchre odornatum reponitur: parentes interim assident, & puerum laudans, quod intrepidus mansit, nec ploravit, &c. totaque nocte confortantur, nec dormire permittunt; sed rasuræ sanguine repletis mutatis novas substituunt, & Carundinum aut floreasum cincere vel putridorum lignarum pulvere in vulnus prius insperso, membrum manu tenere cogunt, donec sanguis sistatur. Nocte autem illa Histriones Comedias repræsentant, ut puer aspiciens à somno abstineat. Mane convivis discedunt, & puer per is dies se in lecto continet: postea cicatrice obducta, ad balneum deductus ablohitur. Nulle hec preces peraguntur nec devotiones, præterquam quod Chirurgus in acto dicat **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**. Diriges filii suis pauperem filios associare solent, ut cum iis audaciores facti, Circumcisionis dolorem non pertimescant. Et tales postea roto vite cursu amicitiam colunt, seseque mutuo سندق اش Sunnat-dâb 40 compellare solent.

Editoris Notæ.

40 Sunnat-dâb seu Sunna-dâb Turcice a. v. est Circumcisio facies. Nam Sunna est Ceremonia, nos recipimus in genere; speciatim Circumcisio & شعنة

أوش الشعنة cui proficit est Ceremonia, scilicet grauare circumcisio. Alias Circumcisio Arabice dicitur ختان Chasan. Et quidem ditiones nocte Circumcisio parant laetum Convivium variis cupidis instruunt. Ut vero Chasan obtinet in masculis, sic in feminillis fieri solet Operatio dicta حفظ Chafad. Depressio seu Supprexis, scilicet excrescentia Caruncula in seu Clitoridis, quippe qua in quibusdam feminis sit iusto longior & quoque excta; quid in calidissimis regionibus siue accidit, prædictum in Agypto: in hisce autem frigidioribus ratius. Tales sunt que Arabice ختنی Chomba, i. e. Androgyni seu Hermaphroditis vocantur, Turcis Nec vir nec femina

dicitur, utriusque sexus partes agentes, ad agendum aut patientem ferè sequuntur: que itaq; dictæ Excrescentia amputantur, suo fecauit refringuntur. In hac autem Operatione est nulla solennitas, utpote qua non fit ex aliquo religioso ritu aut precepto, sed tantum ad collendum nature vitium, quod coitum impedit. Plerumque tollunt fortore Ligatur, quæ nutritum impediens, ex atrophia maxillam inducit; unde pars superflua sponte marescit & patreficit, vel sahene abique nimis sanguinis effusione amputari potest. Hoc fieri solet per Chirurgas mulieres, quæ suis amulebus in hac parte subvenire norunt. Sunt qui dicant hanc in puellis Amputationem licetram esse taeniam in Mohammedanorum Secta Hanifæ, non in tribus reliquis Sectis majoribus Christianis autem in Syria & Agypto non amputantur. Plura hec addere superredo, ne dum Philosophis gratificari studeo, cæstiores & delicatores aliorum aures offendam.

*Tituli τοῦ Tatar-chan Crimensis, seu minoris Tatarie Regiū, cuius familiæ
Nomen est Gherai.*

جناب امارات میاں ایالت حصہ دوں انتساب سعادت اختیاب
ذوق القدر الاتم والغیر الاشم داھب منداھب عرواقبال سالک مسالک
المجد والاجلال المخصوص بمنزیل عنایت الملک المنان غاری کرانی
خان قریم ودوغای وجیرس را ف کرمان طوطاں وقامان وسایر عظیم
اور وکرک خان وسلطانی ادام الله تعالیٰ معالیہ Tu ad quem rever-

titur Imperandi potestas, Prefectura portio, Prosperitatibus genus, Beatiitudinis lucrum, completa pallens Potentia & spectabilis Gloria; Tu qui ambulas in via Fortitudinis & Prospexit evan-tus, Tu qui inserius es in seruum Glorie & Majestatis, eleitus cum magna Gratia Regis propitiis, [i. e. Dei,] Bellicosus Gherdi-Chan, rūs Crim, & Nogdi, & Circas, & Albi-Kirmān [al. Albi-Castri] & Tat, & Tamān, & allorum-magnorum Ordorum seu exercituum Rux & Domi-nes; Deus altissimus celsitudinem tuam perpetuat.

Titulus

خليفةٌ روي زمهن وسلطان سلاطين في ارضين مالك الرقاب ادام
ملك المسلمين والكافرين شاه شاهان دوران پادشاه خواقين
عظم الشان سلطان صاحب قرآن قمبر جليل نصرت هشان بناء حلق
جهان ظل الله في الارض راحت فشان سلطان روم ايلی واداطولی
وعربستان وچمستان وترکستان وقاراتستان ودمن وسنيستان
ومحيط وسروان وقريمان وکورستان جركس اجازه وکورجستان
صاحب بحر سفید وسياه وعمان حاكم انکروس وافلاک وبغدان
وجزاده افرقية وبربرستان وسافر هزار هزار امالت ولادیلرین
وارثي سلطان محمد خان بن سلطان ابراهيم خان بن سلطان
امير خان ادار الله دراهمنهم وقل ما يحسن من موادهم Vicarius (Dei)

*in superficie terra, Dominus Dominorum orbis terrarum, Posseffor cololorum hominem, Rex fidelium
& infidelium, Rex Regum Mundi, Imperator Oriens & Occidentis, Imperator Chakanorum,
magna autoritatis, Princeps & Dominus felicissime confederationis, Caesar Majestissus, Nidus
rie signaculum, Refugium populi totius Mundi, Umbra Dei in terra quietum [parvus], Rex
Grecia & Asia minoris [sc. Anatoliz.], & Arabia & Persia & Turcia & Tartaria, &
Arabia felcis & petraea, Egypti & Syria & Cara-Amania & Cerdistan, Circassia &
Abazitarum & Georgianorum, Dominus maris albi & nigri & Oceani, [sc. maris ruris Om-
anum]. Princeps Ungariae & Valachiae & Moldavie, Africa, Algerii, et Barbarie, nec non alia-
rum mille et mille Regionum ac Provinciarum haeres, Sultan Mohammed Chan filius Sultan Ibra-
him Chan filii Sultan Ahmed Chan: Deus iluminet eorum axiomata, et preponderet beneficiis
trutinas eorum, [vel illuminet Probationes seu Argumenta eorum, et preponderare faciat bonis
actionibus trutinas eorum,] nempe in Die Jodicii, quando omnium hominum Argumenta
pro se & Actiones ad trutinam vocantur.*

Tituli Veziri Supremi.

دستور اکرم مشیر افحتم نظام العالم مدبرا همود الجدهور بالفكر الثابت
متهم مهمان الادام بالرأي الصائب مجهد بنیان الدولة والقبائل
مشید اركان السعادة والاجلال مرتب مراتب الخلافة الكبرى متمکن
ذاموس السلطنة العظمة شیر دیشه وغا وھبیر کوهسار هیجا
المحفوف بصنوف عواظف لطایف الملك الاعلى نصوح باشا ادل
الله تعالی احلاله وضاعف حشمته واقباله ومسیر بالتحیر اماله

*Senator venerandissime, Confiliator magnificissime, Ordinator Mundi, Reipublicae moderato-
tor cogitatione sublimi [seu firma.] negotia humana peragens consilio scopum pertingente,
Concinnator fundamenti [seu structura.] prosperitatis et felicitatis [Othomanica.] exal-
tator stabilitamentorum beatitudinis, et Majestatis [ejusdem.] Dispositor Dignitatum Vicaria-
tus maximi, executor Legis imperii magni, Leo quereti in Bello, Leo montanus in conflictu,
coopertus variis gratiis et beneficiis Regis supremi, Nasuh Baba: Deus eternam faciat tuam
Eminentiam, et duplicit tuam gravitatem et prosperitatem, et secundet cum bono spes tuas.*

C A S T I G A T I O

In Angelum à Sto Joseph, alias dictum de la Brosse, Carmelitam dis-
calceatum, sui Ordinis in Ispahān Persicis olim Præfectum.

Anno 1681 Parisi prodidit Latine Liber dictus *Pharmacopea Persica*, cujus Translatorem se libenter
 præstare voluit supradictus Angelus, cum is revera sit tantum Editio. Nam autem ex Persico olim
 vertente P. Matthaeus, ut (si opus esset) pluribus probare possem. Id quod ite Angelus in eo
 prædictis erat aliqui Medicamentis Pseudographis adscribere Latinam. Cumque alieno Opere Nomina
 suum præfigere meruerit, id quidem diftere non fecit, sed insinuavit tantum Opus esse suum, & Lectori
 supponendum reliquit, hunc Librum in Epistola dedicatoria vocando *Carmarus fass*; hoc modo suum in
 Medicina Tatom. P. Matthaeus debite laude fraudans, ejus nomen retinendo & celando. Circa annum
 1685, in manus meas incidit dictus Liber, in cuius Prefatione postquam Editio faris apposita de dicta
 Pharmacopœia & de re Medica differuerit, mox extra orbitam vagatus, sub pretestu excusandi er-
 roes suos, aggreditur *Digressionem* ut ipse vocat, circa novos & errores in Evangeliorum Versione Per-
 ficia in Bibliis Polyglottis facta per Simoneum Perianum Tabrizensem, & in eorumdem Interpretem Latinum
 D. Samueleum Clericum, (me enim non tecum,) singuliter Editores vel ex hoc forte caput impunitatis legem
 stabiliti sibi pallionem, tum quod menda hac peregrina lingue inviolatus conseguntur, cum quod diuturno battitio-
 nis Orbis Christiani silentio manent confusa. Addens, quod haud prober necrit quis in his partibus magis necrit
 & rem, An se amissus Interpres Persicus Simon filius Joseph, An Verbius Persica Latinam Interpres Samuel
 Clericus, An Compilator ipse Waltonus, An Author Annotationum Thomas Graevius bonum trium Advocatus aut
 Vas. Sic ille. Sed spes felicit istum amulum, qui hoc modo fictum pro se adorat triumphum, hinc
 sibi impunitam pollicitus, quod se. putaret omnes editorum Bibliorum Editores jani tunc defunctor esse,
 & quod nemo apud nos superiores Lingue Persica peritus; adeoque ipsum ruto possit quidvis pro lubitu
 fingeret & falso taxare, & in iustis suas *Cavillationses* cuderet & proferret, credulique & ignarise obtrudere,
 nomine contradicente. Quod quidem tentavit, partim ut Opus a Reformatis sciamur & cum laude
 peccatum, invidiose fugilaret; partimque (quod alius fallax est), ut Polyglotam Parisiensium (que
 prodeinceps Polyglotis Londonibus deprestatum sunt), vel meliori vel falce, quo pretio vendi
 posset. Ego autem jam paratus sum monstrare omnes illius Exceptiones esse meras Cavillationses &
 Praetextus sine causa ulla, multo minus justa; eaque quae pro mendis taxat, recte se habere, ifsumque
 Cenorum propriâ sua virgâ vapulare; quod sc. dum illorum novos & errores perstringere fastig, fuz
 ipsius inicitus specimen dedisse, & vel craftas ignorantiam vel affectationem malitiam prodidisse, compre-
 tur sit. Supradictum itaque Persam gratis statutus haud dubie suisse idoneum & incassum, qui ruderum tem-
 pum paucis diebus addidicet. Dignus quidem Censor! qui postquam ipse 15 aut plures annos in Perside
 squalique confinibus vixisset, doctorem Persic dialectum non dicitur, nec quidem conuenientior vocum
 scriptiōne facta novit; ut plenus confit ex ejus *Gazophylacis Persica*, ubi tam ampla errorum metta,
 ut omnes corrigit aliud ei superbum connotet: ibi enim quavis feminina vix pejus in orthogra-
 phia erraverit quam ille. Quod certissimo est indicio istum hominem inter ignarum vulgus garnire tan-
 tem didicisse, voces auditu accipiendo; Libros autem non satis evolvuisse, nec accuratius in ea lingua
 studium posuisse. Sed illud Opus hac tempore non tangit, alto forte tempore tacturus. Imprudentia-
 rum itaque ejus Pharmacopœia me continxit; cuius tamen singulos errores & lapsus taxare, & iugostas
 Cavillations excutere & examineare, nec liber nec vacat: id enim nimis prolixum fore, & inter an-
 gostos hosco quos nihilmet prescripsi limites contingeret impossibile. Prætermitam itaque cum Bagdad
 confuside cum Babylonie, quae duabus aut tribus se seivicem distat; cum haec ad Esphras, illa
 autem ad Tigrim sita sit. Tacer etiam quod Zia el Abdis exponat *Ornamentum scolarum*, perpetrat
 ex fono capans عَذِيزْ بْنْ إِبْرَهِيمْ بْنْ حَمْزَى، quod debetare vertere *Ornamentum Religiosorum*, quod e-
 jusdem soni nomen noissimum & usitatissimum; id quod facile percepisse, si in orthographia fuisset
 versator. Connivens etiam dum ponit *Gazum* significare *Divitium*; & *Lycum Caspium* esse idem quod
Paus Dorkensis; cum in Libro Zeino 'l Atâr illud ut hujus succedaneum constitutar, his verbis
 يَوْنَسْ دَرْجَنْدَى—وَهِيلَانْ حَضْضَى. Hoc inquit, cum multis alii omitendo, pauca ex
 eis que ad rem nostram magis directe faciunt, cum ex qua pars est severitate, perstringam: non tam
 tanto labore quo ille supradictos Virgos Doctissimos Indigne passim traxit, memorando *Waltonum* & *Com-
 plicis in rem malam conspicantes*, &c. Proh malam retributionem in eos quorum operâ prodice terribilis &
 emasculation Biblioium Editio quam Parisiensis, & pluribus linguis cumulatior, ex melioribus & vetustioribus
 Codicibus MSS, unde Editionis Parisiensis defectus & lacuna plurimz correcuta & implente sunt;

& non tantum integri Verius integraque Capita, sed & (qui in MSS Parisiensibus desiderabantur,) integrę Libri Biblii suppetit sunt.

Cum itaque viderent supradictos Viros Doctorum in officiis hominis Praefatione tam male tractatos, & loco laudis quas commercuerant, injuste taxatos; perquisiti ubi sām terrarum repertiendus esset iste Carmelitus, quem tandem incollexi esse Amstelodami, & D. Westfenni ibidem Bibliopolium quotidie frequentare. Cum igitur D. Westfenni nobiscum esset in Oxonio, per illum misi Epistolam ad D. de la Broſſe, ubi illam leniter & animo manu de duione ejus censura eaque injusta, & autoritatis probavi vocum quis ille taxabat, usum esse legitimū, & earundem Interpretationem Latinam esse veram, ipsiusque malas infinutiones esse frustaneas: petendo simus ut Responsum ad me mittere vellet, & obtestando quod non contentioris, sed veritatis amore hoc fecerant, &c. Et postquam peninsulam annam fructu expeditam, rursus ad nos rediit D. Westfenni renuntians se Literas vocat tradidisse, & Dominum de la Broſſe ideo Bibliopolium ejus deferuisse, ne forte (ut coniugere fas est) illum pro Responsu urgenter. Posthac vero, cum Papismus in Anglia triumphare incipisset, dictus يارى جوان میر جماعت کرمیلیان

Nudipes Carmelita (ut Persi vocant) liberavit foſam & ad nos venit, & mense Januario 1608 ad me in Bibliotheca publica se contulit: primo quidem fraudulenter & intognitus (duce D. Fairfaxio Jesuita,) ut peregrinus per discursum exploratoris qualis essem, & quid haberem dicendum. Cumque misericordia sermons de quibusdam rebus Criticis, ego conquerebar me de illis ipsiis rebus de quibus tunc colloquiamur, sed D. de la Broſſe scriptissime & (ut putabam) ei satisfecisse, quia nullum haec tem Reſponſum ad me miserat. Tum dicitus Fairfaxius dicebat illum sibi notum esse, & se monitorum eum ut Reſponſum ad me mittentes. (Hacque dum ille Carmelitus praefens astabat, dubius an se mihi sevelaret.) Cum itaque significasse me ave Reſponſum, sequente die qui erat Saturday, absente Fairfaxio (doli enim concius noluit rursus cum altero comparere,) ad Bibliothecam redit Carmelita, alias aliquot stipatus, dicens se jam tum venire ut mihi notum faceres nomen suum: quod cum nominasset, statim inter nos orta est acris Disputatio lingua Latinā. Cum autem videret se nihil prodeſſe posse argumentis suis, miseram & puerile quereret refugium, exorsus est loqui Persice, meque illa lingua aggredili est. Ego autem (prater ejus expectationem) prompte & alacriter in eadem lingua respondebam. Unde homo mirabundus stetit, & professus est se multum mirari. Tum rursus Latinē altercati sumus, ut affiance audire possent & inter nos judicaret: & mox rursus Persice; unde rursus miratus est. Deinde agnovit se à me quidam accipitit Epistolam. Mihi autem querentes cur non misseret Reſponſum, regessit se jam veniente ut non reſponſum mihi daret. Tum (cum esset clamolus, eadem repetens, & si novi affectus,) argebius, & iterum ut scripto dare responſum: sed noluit, & toties reculavit. Cum vero jam infaret bona undecima qua claudenda esset Bibliotheca, suus ut post prandium ad me vellet redire, ut Allegationes meas probaret, & tamen ei evincere possem: alias unius Affirmationes & alterius Negationes non multum valere, nisi quatuor ex Codicis Autoritate penderent. Ille autem post omnia plane reculavit ad me venire, & diserte dixit se redire nolle. Nec ex illo tempore illum vidi, quamvis tres latem dies postea in Oxonio maneret.

Inter ea de quibus prima vice (illo tunc incognito) collocoti sumus, dictum Authorem Persicum accusabat, quod in Evangeliorum Versione Persica Beatissimi Salvatoris Nōmen non scriperat يشوع يسوع يهیسی ۱/۲. (seu ut iste Carmelita pronuntiabat ایسا,) quod ille dicebat esse malitiosum fātum, utpote quod sonaret Eſtōnum potius quam Yeshūm. Proh crassissimam ignorantiam! Si iste homo non huius valde ignorans, vel sui oblitus esset, potissimum consulere Xaverium suum Indorum Apostolum in Historia Christi quam pro Xaverio Persice vertit ipius Persicus Magister Abdelfenaar, ubi premisso usurpantur nomina يهیسی ۱/۲ يشوع يسوع يهیسی ۱/۲. Et sic noster Simon in initio habet يشوع يسوع يهیسی ۱/۲ يهیسی ۱/۲. Et cur hoc culpabile sit in isto, non autem in altero, equidem non video. Potuiffet etiam consulere Persicam Psalmorum Versionem in Ispahān Persie elim factam per Prædaceſſorem suum يارى جوان میر جماعت کرمیلیان Padre Joannem conventus Carmelitarum ibi Praefatum; cuius quidem Versionis possidemus Originale Exemplar Authoris Sigillo & adscripta manu ministrum. Ibi inquam in Limbo MSS Sigilli quod initio Libri praefigitur, hoc ipsum Nōmen scriptum est يهیسی ۱/۲, uti in Bibliotheca publica Oxoniensi videre est inter Codices ex Musico supradicti D. Gravii empres. Si itaque Carmelitus in Persia sic scribunt incalpate, an solus noster Simon Tabrinensis Persia culpandus est, dum illi sunt immunes? Quinimo in dicta Psalmorum Versionis Praefatione, (quod miror,) Christi Yeshū nomen aliquoties scribitur يهیسی ۱/۲, quod est vel

جاشين عيسوي مسح *Locum tenens*
Esayah vel Iesu utrum vis: Papa enim ibi vocatur

Iesu Christi, quod dictu profanum & horrendum. Perpendat Carmelita quid hoc sit, & excusat si potest: Sed ad rem: cum in Xaverii Hist. Christi Perfice, & in Carmelita Prædecessoris Sigillo, & ad omibus illis in Perside hoc Nomen scribatur *عيسى* / *يسا*, mirum est si *D. de la Broße* hac prorsus ignoravit.

Si non ignoravit, tom vel sui multum oblitus est, vel ex mera invidia detrectandi animo cavillare voluit in re de qua paucissimi essent competentes Judices, ut ita ille in iniqua sua Censura tuto agere posset. Nam procul dubio novit omnia sua esse gratis dicta. Sed nugator iste (ut videtur aliquid scilicet,) pugnat cum umbris, ex suo cerebro evudens Chimeras & creans monstra & errorum portentos; sicut homo qui fingit sibi boles de quibus vicit triumphem, potius quam triumphare nolit. Alias enim optimis novit quod dicto modo illud nomen scripsisse, ratum sit & recipitus mos id scribendi per Orientem tam apud Christianos quam apud Mohammedanos. Cumque dictus Pesa Christianus speraret quod sus Evangelium Versio aliquo Mohammedanos (inter quos vixit) convincere & convertere posset, an ergo uteretur Nominis *Iesu* illis ignoto, vel potius *عيسى* / *يسا* omnibus bene nota? Proculdubio tu ipse sapius collocutus es cum Mohammedanis de Iesu Christo, & in illius Nomen credendum illis commendaveris: alias ad quid fui Misericordia tua? Et tu loquens cum illis vel Evangelium praedicans, nonne usus es Nomine *عيسى* / *يسا* illis notissimo? Alias per Nomina ab illis non satis intellecta, non extiteris apud eos potens Orator. Et jam *Nomine pudes te* (ut tuo *ad me verbo utar,)*

præcogitatus hujus malitiae quam sine omni causa in Evangelica Versionis Authorum profundisti? In Alcorano Arabico & apud ejusdem Interpretis Perficos semper ita scribitur; non ex aliqua invidia, sed quod sit ubique receptissimum illud scribendi mos. Et, quod illi non cederunt hoc, apertum est, cum non sit origine Arabicum, sed ipli pro peregrino & exotic id habent: si autem malo animo id Christo affixissent, tum illud malum in significacione latuisset. Quod non sit: nam in *Efferi* & *Turjoman* Arabic plane dicitur esse nomen exoticum, vel Hebraicum vel Syriacum. Si vero in lingua Arabică aliquid significat

يسا, est *Novacula Cr.*, qua se excutitur Novacula; & qua quidem significat nil mali in se continet. Praeterea non potest esse ex invidia culsum & confitum, cum Mohammedani Nomen ejus hoc modo scribentes, bona semper de eo loquuntur; nec ullus unquam Mohammedanus probatum aliquid contra Christum protulit: sed è contra, tam in sermone quam in Libris suis mentionem ejus faciunt cum summo honore; illumque raro nominant, nisi facta compunctione ^أ super eum sit pax. Tunc nosler Angelus (quod contra suam sententiam facit,) in sua Praefatione Agnoscit Mohammedanos Cenobitas in Perside clavis fateri id esse inter eos Arcanum, quod Christus juxta testimoniolum Alorani natu sit ex Virgine, & filius prophetarum vel in verbis vel in Scriptis calumniati fuissent, aut in minimis vituperassent, tum nostri Carmelita fulspiculio aliquam probabilitatem speciem habuerit. Sed hujus contrarium verum esse comprobatum est. Nam quamvis nolint aperte agnoscere eum esse Filium Dei, semper tamen reverenter ejus mentionem faciunt. Et certe si Christum in aliqua re vituperare voluerint & ab ejus existimatione aliquid derogare, id non fecissent in solo Nomine, dum in ceteris omnibus eum laudarent & honore afficerent. Ut vero planius conferat, quam bene de eo sentiant, in ipso Alcorano sub illo Nominis quod

كلمة الله وروح الله عيسى يحيى عليه السلام وروح القدس appellatur

ادينا عيسى بن مردم الپیانات *Verbum Dei & Spiritus Dei*. Et in Surata secunda legitur,

وأدناه بروح القدس *Dedimus Iesu filio Maria signa manifesta, & corroboravimus cum Spiritu Sancto.*

عطاطا داديم عيسى كده *In quem locum Commentator Persicus Mohammedanus haberet*

پسر مردم جون شنادهاء روشن و معجزات هویینا چون اخبار از غمیب

واحیاء موت و دیر و مند کرد اندیشم اورا وقوت رادیدم بجان باکیره

Donavimus tibi Iesu qui filius Maria fuit, Signis claris & Mirabilis evidentibus, sicuti etiœ occultorum reuelatio & mortuorum reviviscatio: & fortificavimus eum eiœ potentiam dedimus per Spiritum Sanctum. Cumque iam plane constet quod ipse Mohammed ejusque Africæ Arabes & Persie Christum Jelum tam bene excipiunt, miror qua fronte iste Carmelita potuerit tam falso infinare Christianum Persam malo aut indecoro nomine appellasse suum Salvatorem, quem certe alio quovis respectu honorat, & debito modo reveretur & veneratur. De futuro autem fortassis definet nugari & falsas suas causationes prætendere; cum iam videat in Universitate Oxonieni superesse aliquem qui nugas ejus quamvis linguis Persicas

involucio confedit, etiam omnibus exponere & refutare posset; & et quia in eis vibrat jacula quamvis Persica, in eum feliciter refandens, & ignita ejus missilia reuocare, novit. Hec discursus tantum inter nos traducta sunt. Quia autem in impressa sua Praefatione contra Tabrizensem Persam, & Reverendissimum Waltonum, & Doctissimum Viro Gravium & Clericum cum inani rationum specie oblatar, jam statim ex parte videbitur & examinabitur.

In Praefationis pag. 38, querelam suam orditur, primo taxando Simonem filium Joseph, quod Spiritus Sanctus vocet Perfice جان پاک Gján pák, quod sit hunc sensum efficere, In nomine Patri & Filii & Animæ puræ. Et quod dictus Simon proculdubio vere Schismaticus & Hereticus fuerit circa Spiritus Sancti Divinitatem; quod Cœstori adhibuerit جان Gján, quod Animam sensivam & creatam designat. Tum proxime conqueritur quod بابیو دین Baptismus semel exponatur per ملائکه لادورن. Quod autem Regentissimum Lazarum pontificem post Baptismum, non indiget defensione. Deinde objicit quod Novum Doctrinam exprimat per nonne proprie massam farine significans, nonne inquit quod Gallice une bove pâte significaret, vel alias fermentum: & quod pro Sicut Pater habet vitam in fœmine, hunc exhibebet sensum, Sicut Pater habet vitam in personâ fermenti sui. Et postea, quod Terra vox quam pro Christum adhibet, non significet Christianum, sed Ignatianum; adeoque pro eo quod sonare deberet, Baptizando aquâ Christianos facit; & Quicunque ex aqua Christianos fiet, salvus erit, Simonem Tabrizensem possulsa vocem quod potius sonaret, Aquâ adhibbit Idololatram seu Ignatianum facit; & Quicunque ex aquâ fies Gentilium aut Adorator Agnis, salvus erit. Et, quod propter hanc & familiam, omnes in Persia Patres Missionarii hanc Versionem spernant & deridiculō habent. Quid autem hoc ad rem? Proculdubio illi Missionarii omnes alias Verbiōnes à Reformatiis editas spreviissent, si eas linguis calloissent: illos itaque ignorantia debet, quod non fecerint. Stulti autem ex multo risu cognoscuntur: & quid curat risum misericorum Fratellorum, qui plerunque sunt indocti & eruditione delitati; nec quidem (quod maxime pudent eos) in lingua Persica satis veritati, ut ex eorum inepta censura patet. Nam & Sacerdotes Romani in Europa sunt valde indocti, quid expectantem est ab illis in Oriente? Quiequid animi in Europa non prefererant, in Oriente ubi eruditior ruror & philosophia non cultior, minime perficietur. Ibi enim Missionarii non quidem doctrinae acquisitioni allaborant; sed portius, eos quos Mōhammed summo labore & industria ab Idololatria abduxerat, ad candem (hœc est, ad Pontificiam Religionem) reducendo occupantur. Illorum ergo telescopium, cum ex ignorancia & erga Reformatos invidia processerit, haud multum moros: nam si nostri Carmelites objectiones sunt frivolas, haud majoris momenti sunt ex socijotum ejus iudicem farinæ qui cum illo sentiunt. Postquam vero supradictis objectionibus in Simonem Periam jam recentia ab hinc annis mortuum (tanquam cum ambris pugnatoribus) involaverat, deinde aggreditur D. Clericus persicus, Quod quadammodo agnosceris dicta Verbiōne Persica indigentiam, Syndesis prefus' simulo i: & quod patet ejus Conscientia angor, erutorum totum quam praecavere nuntiat, rejiciens in Thomam Gravium: & quod non preli necessitas, sed ardor lucri tui, urgebat inter tei Libros Sacros tam mendicos Verbiōne inservire, &c. Ita homo amat agredi mortuos qui pro te respondere non possunt: vivis autem parcit, misericordia non ergo illis sed erga felipsum moros. Et nullus dubito quin Syncretis os stimulus eum preferret cum hac scriberet, dum confusus sibi fuerit omnes ejus objectiones esse frivolas. Omnia enim ista que tam operose & tanto clamore inculcat, sunt gratis dicta, mera auge, & instant bullis levissimo quovis flatu taetutē evaniscent. Namque iste Sciolus, suum tam in lingua Persica ignorantiam, quam erga Reformatos malitiam prodit, asterendo quod جان Gján seu Gján significet tantum Animam sensivam, & quod Mens pura (ut D. Clericus verit.,) porius exprimentum sit per aut روان خوش: quod falsissimum. Nam lingua Persica non habet in se aliam, vocem magis propriam quam جان پاک Gján pák seu Pákira, qua Spiritus Sanctus exprimitur. Ideoque quotiescumque روح القدس Spiritus Sanctus in Alcorani textu occurrit, toties ejus Interpretatio Persa adhibent جان پاک Gján pákira, cum in sua lingua alium exprimenti modum meliorem non habeant. Idem quoque fecerunt Missionarii in Persia Patres Jesuiti qui Evangelia Persice vertierunt, scribentes quod Christus conceptus est à جان پاک Gján pák, & in Deserto ductus à جان پاک Gján pák, ut à Diabolo tentaretur, &c. Adeo ut, si Simon Persa culpandus sit, neque etiam culpandi sunt dicti Jesuiti. Videat ergo Carmelita. Cumque ei obstat Pericorum Alcorani Interpretum autoritas, non potuit evadere nisi præstendendo quod illi Mohammediani sive Hæretici & male sentientes de Spiritu Sancto: quod certe minus probabile, cum Spiritus Sanctus toties illis recomendetur in suo Alcorano, & ut Dei Synonymum ibi ponatur. Nam sive Deum ipse sive Spiritus Sanctus ibi nominetur, périnde habetur. Est ergo illius Assertione falsissima & gratis dicta, cum illi omnes de Spiritu Sancto

Sanctis uque ac de Deo rectissime sentiant, uti tam ex Alcorano quam ex omnibus aliis eorum Libris constat, ubi nihil derogatorium, de Spiritu Sancto unquam dictum est vel ab illis auditum. Quidam alias voces quas usurpandas præscribere vellent Carmelita. *خَرْبَة* est tantum *Sapientia seu Scientia hominum* in genere; & *أَنْجَو* Revūn en *Anima sensitiva*; id est secundum ipsius Carmelite *Scientiam*, non potest esse vox digna quæ applicetur *Spiritu Sancto*, cum rapido optimè authoritatis Authorem Sheich Saadi in Libro Gulistiā Persico commemoretur *روان كوكسقند*. *Anima vivi*. Ideoque cum à nemine hactenus in lingua Persica possit reperiri vox aptior quam *Gjān* pâk qua *Spiritus Sanctus* exprimatur, Carmelita incumbit vel aptiore vocem reperire, vel in posterum tacere.

Sed fortassis nulla sit in quavis lingua vox quæ istius Carmelita exceptioni non patet; cum vocum usus & significatio, sit ex consensu hominum pro arbitrio imponentium, qui omnium vocum usum sensumque rebus sensibilibus primo applicantur, cum hoc fuerit coram oculis & naturâ prius, dum adhuc rerum Metaphysicarum profus ignari essent; donec postea cultiores evadentes, talidem voces à sensu proprio & primario ad sensum figuratum & metaphoricum transfluerunt, à naturali ad artificialē usum trahendo, quod secundarium. Qui hoc non credit, consulat Lingua Hebr. quæ omnium prima, quæ etiam (si quæ sit) à Deo ipso infusa. Et in hac lingua omnes Metaphysicas voces à proprio & primario sensu translatas conseruit. Ex gr. *El Firdus*, est Deus etiam, q.d. *Forisim* & *תְּלִילָה Elasib* ad *الله* *Alaha*, i. e. *Colais*, est quoque Deus qui pro omnibus colitur. Et sic tibi res si expendimus voces *בָּנָה* *Fishe*, et *מַלְאָךְ* *Eloha*, et *מַלְאָךְ* *Malach*, et *אֱלֹהִים*, et *אֱלֹהִים* alias. Et in hoc *רֹוחַ קָדוֹשׁ Ruach hakodesh*, id est, *Spiritus Sanctus*, *Ruach* est *Venustas*, & hominis auctoritatis *Spiritus seu Anima*, cum memoretur *Spiritus beatis* qui deorum tendit. Et tandem (cum non detur alia vox aptior), pro *Spiritu Dei* usurpat. Et idem dicendum est de Arabicō *روح القدس*.

Ronch' Kuds, & de Graco *πνεύμα τοῦ Ιησοῦ*, & de Latino *Spiritus Sanctus*. Hac inquit omnia sub eodem praetexto Cavillare poterit Carmelita, cum *Widua* sit à *πνεύμα Spiro*; & *Spiritus à Spirito* sit *Venustas*, & *Spiritus sit Anima quæ inspiratur*, & *angelus* vel bonus vel malus. Imo *Spiritus Sanctus* ab Evangelista Matthaeo Cap. IV, vocatur tantum *πνεύμα*, absq; illa restrictione aut distinctione quinam sit *Spiritus*; adeoque secundum nostrum Carmelitam de Vento intelligi possit, quasi Christus à Vento aportatus fuerit in Deserto ut à Diabolo tentaretur: quod abicit. Et sane de hismodi vocum usu, id quod de facto verum est comprehendimus, factū erat omnino necessarium, ut melius sciamus quid dicimus, vocibus capti nostre conformatis. Cujus rei necessitas fari apparet ex S. Bibliis, tam ex vocibus simplicibus quam ex complexis seu constructis ex suis loquendi formulae orientur: cum in Scriptis Scripta multa per hismodi voces translatas & figuratas dicantur. *أَنْجَو* *سُرِّيَّةُ سُرِّيَّة*, ut appetunt intellectū humano qui non concipit invisibilis nisi per res visibilis exprimantur. *سُرِّيَّة* ut quamvis indistinctus videatur Deo attribuire formam externam, ut faciem, & manus, & pedes, & quoque gaudium, & peccatum, aliquis animi passiones quæ impotentiam & imperfectionem notant; tamen videmus hoc heri & facta necessarium: alias nec Nômen dandam est Dei ejusve Spiritui, nec de eis aliquid dicendum. Vocum enim *Cufores* & significacionum impositos primi, eas primario (ut dictum) aptarunt rebus naturalibus, deinde postea & secundario ad res supernaturales transfluerunt. Igitur si Persicum *جَان* quod primario est *Anima sensitiva*, postea transferatur ad Alienum *Divinam seu Spiritum Dei*, non alter sit quae in Lingua Hebræa & Arabicā & Græca & Latina & omnibus linguis fieri solet & factu necessaria est. Nam in talia non admittantur, ut dictum impossibile esset de Deo aut de Spiritu Sancto aliquid decoro & digne exprimere eis nominare: adeoque de eis proflus silentum esset. Ex his constat manere istum Cavillatorem tot verbis quibus paginae suas onerat: eisque tument plane nihil dixisse, sed cum potius spiritu maliitiae & ignorantie tumultuisse, & serem tantum verberasse cum nobibus pugnando, & atraminiā in Ventum vibrando & torquentio; vel alias tentasse ut luxaretur cum spiritu, quem cāmen sensibiliter tangere non potuit.

Idem quoque dicendum est de altera Carmelita *Cavillatione* de usu vocis *سُرِّيَّةُ سُرِّيَّة* *Seriften* quod primario est *dep̄ere* massam farinæ & dep̄endo temperare & indere ei fermentum. Deinde figarate *Seriften* est i. q. *Arabicum* *مَرَاجِعَ* *temperamentum* & indole hominis, et i. q. *طَبَيْعَتِ* *Natura*, à *طبَيْعَتِ* *impressit*, q. d. quod ei impressum, vel quod ei indepsitus seu commissor et contemperatur. Cum itaque Persicum *سُرِّيَّةُ سُرِّيَّة* sit i. q. *Arabicum* *طَبَيْعَتِ*, si Carmelita admittit hoc ususpari

usurpari posse de Natura Divina, non debet negare alterum, nec conqueri si apud Simonem Persam translati sumptum Natura Divina applicetur. Ita ut quod id quod de Deo dicatur, *Quid habet vitam in similitate?* si Perfa nosfer expellerit in similitate per hoc in natura sua, non scio quid in hoc culpandum est, quia ab aliis indignitate suae temeritatis de Natura Divina dicit possit. Ita autem Carmelita (ut hypothese servata,) pro labitu non vult admittere vocum ultimorum figuratum et metaphoricum quo nihil est frequentius: quo quidem argumento posset in omnes autores tam sacros quam profanos pognare eosque damnare. *Quis itaque non videtur ejus Objectiones esse frivolas, et nullius panderis Argumenta?* cum ille ipse nunquam absque figurata dictis locutus est nec est unquam locutus. Nam ex eisdem objectiones tam in quenam loquacem quam in Sacra Biblia urgeri possunt, ut supra docuerunt.

Maxima autem Carmelita querela est, quod Persicus Versionis Author Simon Tabriziensis usatur *Tersa* pro *Christians*, & quod D. Clericus Latinus eius Interpres ita exponat. Ita Censor dicit in duobus Lexicis id exponi *Ignoia*. Situta. Sed quid est unus aut alterius Codicis autoritas contra oīines alios? Ego certo scio & pronuntio non dari aliam vocem puram patet Persicus qua Christians exprimi potuit. Cur autem aliter ab aliquo Lexicographo exponatur *Ignoia*, huc est causa:

cum tempore ترسا Tersa in quibusdam Lexicis exponitur per solum *Kafir*, quod est in generi *Infidelis*, *perfidi*, *ingratus*, *apostata*: ergo alius aliquis *inceptus* Vocabulista rursus nisi voce sumili significatio expositus *Ignoia*, qui etiam dictorum infidelium certi annumerari potest. Quanvis vero *Kafir* ex vi vocis generalis illam interpretationem admettatur, Mohammedani tamen eo nomine peculariter Christians intelligunt; id quod etiam Carmelita contra seipsum fatetur Prof. p.3.

Nam apud eos *Kafir* & *Nasrani* sunt termini convertibilis: ideoque dum in Libro *Wazilatul Makhfi* *Tersa* exponitur *Kafir* seu *Infidelis*, tamen dicti Libri Epitomator legit: *Tersa* est *Nasrani* seu *Christianum*, plane indicando qualis *Infidelis* intelligatur. Liber *Nimmatul Laudianum* in Bibliotheca Oxoniensi duas expositiones illas conjungens legit

Tersa est *Nasrani* seu *Kafir*, sc. talis infidelis qui Christians appellatur. Et ut in dictis Libris Persico-Arabicis *Tersa* exponitur per *Nasrani*, sic in aliis Libris Arabicis-Persicis, *Nasrani* vice versa exponitur per *Tersa*: sic Liber *Mohammedana Adab*, *Nasrani* est *Tersa*, seu *Christianus*. Et ibidem *Sacerdos* est *Dalil* τὸς *Tersa* seu *Christianum*: & راهب راهي ترسايانان *Monachus* εὶς *Religiosus* τὸς *Tersa* seu *Christianum*: &

قصيم عين *Episcopus* εὶς *Judeo-Ecclesiasticus* τὸς *Tersa* seu *Christianum*: & قصيم عين *Tersa* est *Festum* τὸς *Tersa* seu *Christianorum*. Quodcum eum ex Rofatio Persico Verbum in quo Gentius male vertit *Tersa* esse *Simulacrum* culturae, in eundem Librum Commentator Arabs inter Codices Seldeneianos in dicto Versu voces *المحوس* *كبير* & *ترسيا* aliter rectius exponit

والنصاري *Majus* & *Nasari*, i. e. *Ignosc* & *Christiani*. Si autem hæc omnia Mohammedanorum testimonia non sufficiant, addam Alcorani Commentatorem Persicum: ubi enim in Alcorani Surata ad legitur,

قالوا لى دخل الجنة الا من كان هونا او نصارى *Dixerunt*, *Nemo* ingredieretur *Paradisum* nisi qui sit *Judæus* aut *Christianus*, ibi Comm.

درود الا جهون ان ونصاري كفتنه که بهشت درود الا ترسايانان *Dixerunt* – *Judei*, quod ad *Paradisum* non ibunt nisi *Judæi*, & dixerunt *Nasrani* quod ad *Paradisum* non ibunt nisi *Tersa* seu *Christiani*. Et mox in eadem Surata

قالنت اليهود ليست النصارى *Dixerunt* *Judæi* quod على شيء وقالنت النصارى ليسن اليهود على شيء *Christiani* non sint de re: & dixerunt *Christiani* quod *Judæi* non sint de re. Ad quem locum Commentator Persicus

كفتنه جهون ان ديسنتن کروه ترسايانان برچمزي از دين حق، وکفتنه

وکفتن درساچان دیستند جهود ان بجهیری که معنی داشد
Dixerunt Iudei, Non sunt ei Terfa in aliquā religiōis vera: & dixerunt si Terfa quod Iudei non sint in re-
aliquā tolerabili seu qua transire digna sit. Quod itaque Terfa ubique et ab omnibus pro Christianis usur-
petur et accipiatur, fatus superque confit: quod probandum erat. Hujus autem Nominis prima notio
*est, quod secundum vim vocis Grammaticalem Perfice eo significetur *Timens*, sc. Deum; quae Empha-*
tice id dicatur Christianus, qui est maxime timens Deum. Et eadem est notio Arabicæ vocis راهب
*Rābi, i.e. *Timens*, qua significatur *Monachus* seu *Religiosus*, utpote qui notet præ se ferre timorem Dei.*
Talis ic. est utriusque Grammaticalis significatio primaria. Iusus autem voluit ut secundario illud pro
*Christianis in genere usurpetur, et hoc pro *Monache* Christiano in particulari accipiatur.*

Hoc modo Lector, pugnavi cum nihil, hoc est cum Carmelitæ Objectionibus, respondende ad illa
 que responsum non merentur. Sed quis res controvergia sunt in lingua nostraribz ignota, nolui ut
 inuitus triumpharet talis Nugivendulus; nempe nec in mortuos qui pro le respondere non possum, nec in
 vivos qui lingue Pericæ peritæ desituantur. Nam alias viae operæ-preiūm duxisse in tam frivilas
 Cavillationes animadvertisere, si non sufficiunt in peregrina lingua, adeoque ignorantibus aliquid esse vi-
 derentur. Quam facile (Domine Carmelita) inanæ tue bullæ profligantur! Nonne cum hac scribe-
 res, conscientia stimulos te tetigit pupugisque? cum impossibile sit quin tibi concius fueris iniquus in-
 simulationis, qualique Objectiones nihil in te habere. Et cum probe noveris tua omnia esse nugæ, nonne
 porciisti sine tanto rancore & virulentia ea proferre? Notii enim nil ponderis inesse propter venenum;
 et te in nulla re preponderare posse, nisi in insulsi dictariis. Si autem aufus fueris aliquid reponere, nec
 tibi sufficerit hoc modo vapulastæ, pejus adhuc vapulabis: nam stylum contra te exacutum, quem longe
 adhuc pangentiorem perfentisces.

والسلام على من اتبع الهدى

of the English language, and the author's name is given as "John C. H. Smith." The title of the article is "The Geographical Distribution of the English Language in America." The article discusses the history of the English language in America, its spread, and its influence on the development of the United States. It also includes a map showing the distribution of the English language in America.

July 15, 1851.

2